

VANTAA Jokiniemi arkeologinen kaivaus kivikautisella asuinpaikalla Tikkurilan maatalouden tutkimuskeskus 2021

Juuso Koskinen

Tilaaaja: Vantaan kaupunki

Sisältö

Perustiedot	2
Kaivauksen syy ja tutkimusalue	4
Kaivausalueen maasto ja vesistöhistoria.....	10
Tutkimushistoria	10
Kaivausmenetelmät	12
Muinaisjäännöskerros	13
Yksiköinä dokumentoidut jäljet.....	13
Löydöt.....	14
Näytteet	18
Lähteet	19
Kaivaustasot ja yksiköt.....	21
Löytökartat	45
Liite 1 – Kaivauskartat	

Kansikuva: Kaivaus meneillään, 10.6. 2021. Kuvattu lounaaseen tutkimusalueen koillispäästä.

Perustiedot

Tutk.lupa: MV/80/05.04.01.02/2021

Alue: Vantaan Jokiniemi, rakennettavan kevyenliikenteen raitin kohta Hietapellonkujan ja Metsänhoitajankujan eteläpäiden välillä, muinaisjäännöksellä Tikkurilan maatalouden tutkimuskeskus (mj. rek. 92010053)

Tarkoitus: Tutkia rakennettavalla kohdalla olevaa kiinteää muinaisjäännöstä riittävästi, jotta maankäyttö paikalla voidaan vapauttaa.

Maastotyö: 25.5.–23.6. 2021

Tilaaja: Vantaan kaupunki

Tutkimukset: Lehtosalo inventointi 1962, Heikurinen-Montell inventointi 1985, Lesell inventointi 2000, Katiskoski koekaivaukset ja kaivaukset 1986, 1993 ja 1994. Laakso & Stenberg koekaivaus 2013, Pesonen inventointi 2018 ja Soisalo & Roiha koekaivaus 2020.

Tekijät: *Tutkimusjohtaja:* Juuso Koskinen. *Apulaistutkijat:* Alexander Bakhia ja Tomi Kuljukka. *Raportti:* Juuso Koskinen, taso- ja löytökartat Tomi Kuljukka. *Kaivajina eli tutkimusavustajina:* Andreas Arto, Sami Brchisky, Daniel Dekker, Ville Hemminki, Katja Hippeläinen, Aku Kaalikoski, Janna Laajaranta ja Alexander Suvorov. *Löytöjen luettelointi:* Ville Hemminki ja Jesse Keskinen. Luetteloidut löydöt katsoivat myös Juuso Koskinen ja Janne Soisalo.

Löydöt: Kivikautisia asuinpaikkalöytöjä, sekä muutamia historiallisen ajan löytöjä. Esimerkiksi Kall:1, Kall:2, Kall:1, nuorakeramiikkaa ja Pyheensillan keramiikkaa. Kivilöydöt pääasiassa kvartsia, myös muita kivilajeja olevia esineitä, kuten hioimia ja piiskoksia sekä -kaavin. Muutama muru meripihkaa. KM 43186, diarioitu 24.6.2021.

Muita tietoja: Koordinaatit ja kartat ovat ETRS-TM35FIN ja N2000 järjestelmissä. Paikannukset tehtiin takymetrillä. Kartat ovat Maanmittauslaitoksen maastotietokannasta 6/2021, ellei toisin mainittu. Muinaisjäännösrekisteri on tarkastettu 5/2021. Valokuvia ei ole talletettu mihinkään viralliseen arkistoon, eikä niillä ole mitään kokoelmatunnusta. Valokuvat ovat digitaalisia, ja ne ovat tallessa Mikrolitti Oy:n serverillä. Kuvaaja: J. Koskinen.

Tulos: Noin 720 m² laajuiselta tutkimusalueelta tuli esille noin 460 m² neliometriä kivikautista asuinpaikkaa, joka esiintyi pääasiassa hieta- ja savihietamaassa säilyneinä löytöinä. Löytöjä saatiin talteen 7445 kappaletta. Rakenteita ei ollut.

Alueen keskikohdilla, peltomullan ja sen alaisen hietamaan rajalla, oli hiilisen maan laikkuja (Y1). Jäljissä olleen puusilpun ja tiilenpalasien perusteella ne ovat todennäköisesti peräisin historialliselta ajalta. Y1:n kohdilta, syvemmältä hietamaasta, paljastui nuotionpaikalta vaikuttanut tulenpidon jälki (Y4). Jäännös tuli esille puhtaan hiedan alta, ja se liittyy melko varmasti kivikautiseen asuinpaikkaan. Aivan samalla kohtaa tasossa 1 oli kuitenkin yksi Y1:n nokilaikuista, joten ei ole täysin poissuljettua, etteikö Y4 voisi olla Y1:n jatketta. Samoilla kohdin, kaivausalueen keskikohdilla, oli ruostemaan alue (Y2), josta ei saatu mitään selvää havaintoa, minkä perusteella sen voisi yhdistää kivikautiseen asuinpaikkaan tai myöhempäänkin ihmistoimintaan. Maan värjäytyminen siinä voi johtua täysin luontaisistakin syistä.

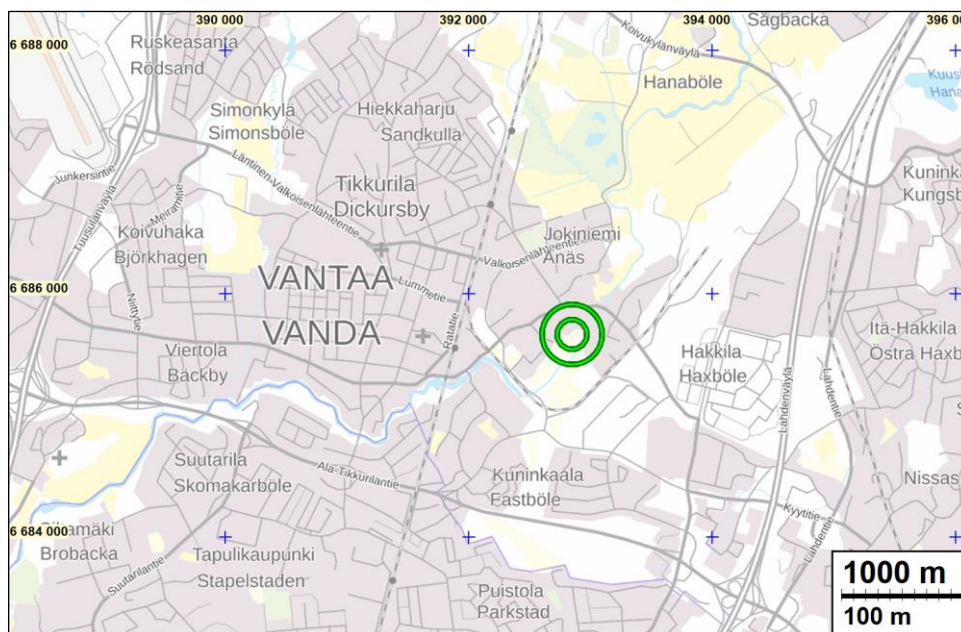
Kaivausalueen keskikohta, jolta yksiköt Y1, Y2 ja Y4 tulivat esille, oli myös toinen kaivausalueen kohdista, joille kivikautiset löydöt keskittyivät. Toinen keskittymä oli aivan alueen koillispuolella, jossa löytöjen lisäksi oli myös pieni ja ohut laikku likamaata (Y3). Löytökeskittymien välinen maa oli puhdasta, ja melko vähälöytöistä hietaa. Kaivausalueen lounaispuolella oli löydötöntä. Maa oli siellä muuta kaivausaluetta alavampaa ja savista. Lounaispuolella on mahdollisesti ollut veden peitossa asutuksen aikaan.

Tunnistetuista keramiikkatyypeistä yleisimmät olivat tyypillinen ja myöhäinen kampakeramiikka, mutta myös muutamia paloja nuorakeramiikkaa sekä Pyheensillan keramiikkaa löytyi. Kaivauksissa saadut keramiikkalöydöt olivat pyörityneitä ja kulu-neen oloisia, johtuen oletettavasti niiden pyörimisestä rantavedessä. Merenranta on ollut kaivausalueen kohdilla noin 3500–3200 eKr. Todennäköisimmin kaivausalueen kohdilla on siis asuttu pääasiassa tyypillisen ja myöhäisen kampakeramiikan aikaan. Kaarlo Katiskoski on kaivanut vuoden 2021 kaivausalueen luoteispuolella vuosina 1993 ja 1994. Tutkimuksissa löytyi huomattavasti enemmän nuorakeramiikkaa, kuin 2021 kaivauksessa. Katiskoski on arvellut nuorakeramiikan asuinpaikan sekä 1993 ja 1994 että 2021 kaivausalueiden luoteispuolella sijaitsevan mäennyppylän juurella.

Koko kaivausalueella löydöt olivat tiheämpiä kaakkoisreunalla, eli Keravanjoen puolella, jonne maa laski. Löydöt ovat voineet kasautua kaakkoisreunaan aaltojen vaikutuksesta tai voi olla, että pääosa asuinpaikasta alkaa vasta kaivausalueen kaakkoispuolella. Siellä olevaa pellon pintaa käytiin kaivausten aikana silmämääräisesti läpi ja kvartsilöytöjä saatiin noin 20 m etäisyydelle asti, melkein koko kaivausalueen leveydeltä. Myös Katiskosken 1993 kaivauksen AIII koeojassa likamaat vahvistuivat 2021 kaivausalueen kohdan kaakkoispuolella. Mahdollisia tulevia tutkimuksia varten on hyvä pitää mielessä etenkin kaivausalueen keskikohdan kaakkoisreuna, josta löytyi palamattomia luita. Niitä voi hyvinkin löytyä vielä lisää kaivausalueen ulkopuolelta.

15.2. 2023

Juuso Koskinen, Mikrolitti Oy.

Kartta 1. Tutkimusalueen sijainti.

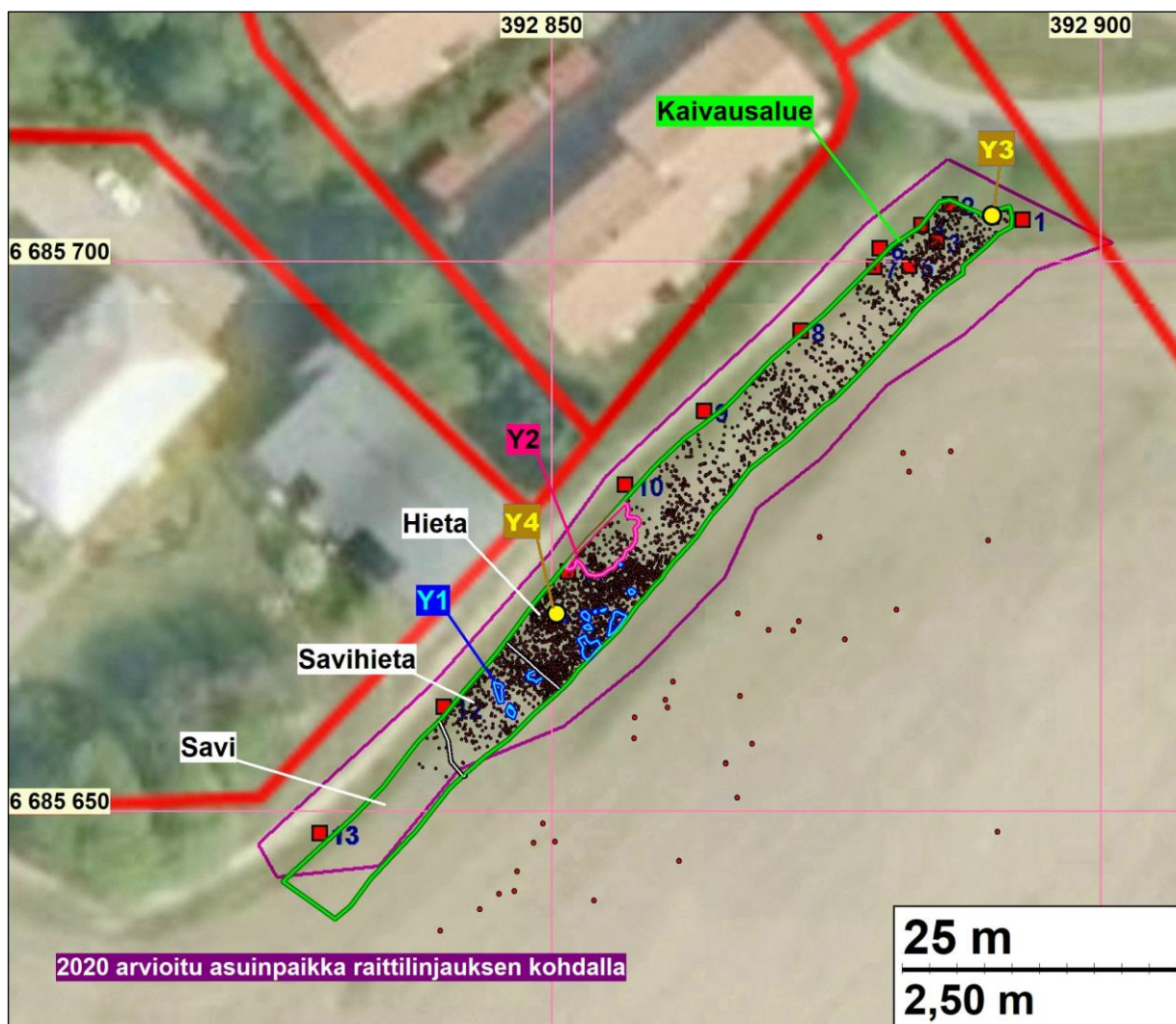
Kaivauksen syy ja tutkimusalue

Vantaan Jokiniemessä rakennettiin 2021 kevyenliikenteen raitti, joka kulkee osaksi muinaisjään-
nösalueella Tikkurilan maatalouden tutkimuskeskus (mj.rek. 92010053). Vantaan kaupunginmu-
seo antoi 17.6.2020 hankkeen suunnitelmasta lausunnon (VKM/106/2020), jonka mukaan mui-
naisjäännöksen kohdalla kulkevalla reittiosuudella on tehtävä arkeologinen koekaivaus, jossa sel-
vitetään, onko paikalla säilynyt muinaisesta ihmistoiminnasta kertovia maakerroksia, ja jos sellai-
sia havaitaan, on ne tutkittava arkeologisesti ennen kulkureitin rakentamista. Mikroliitti Oy teki
koekaivauksen, jossa todettiin raitin linjauksen kohdalla säilyneen noin 20–30 cm peltomullan
alaista muinaisjäännöskerroksesta, noin 90 metrin matkalla (Soisalo & Roiha 2020). Vantaan kau-
punki tilasi Mikroliitti Oy:ltä arkeologisen kaivauksen, jossa muinaisjäännöskerrokset tutkittiin pois
kyseiseltä kohdalta, jotta maankäyttö siinä voitaisiin vapauttaa. Kaivauksen maastotyön johti
Juuso Koskinen, apulaistutkijoinaan Alexander Bakhia ja Tomi Kuljukka. Tutkimusavustajina eli
kaivajina olivat Andreas Artto, Sami Brchisky, Daniel Dekker, Ville Hemminki, Katja Hippeläinen,
Aku Kaalikoski ja Janna Laajaranta. Kaivinkonetta kuljetti Tajucon Oy:n Jukka Sorsa. Löydöt luet-
teloivat Ville Hemminki ja Jesse Keskinen. Raportin laatimisen yhteydessä kaivaushavainnoista
keskusteltiin tiiviisti Janne Soisalon kanssa, joka tekee väitöskirjatutkimusta Pyheensillan keramii-
kasta, ja on tutkinut Jokiniemen asuinpaikkoja paljon viime vuosina yhdessä Jan Fastin kanssa.
Kaivaus tehtiin tutkimuksen kannalta hyvissä olosuhteissa 25.5.–23.6. 2021.

Noin 89 m pitkä ja 5,5–7,5 m leveä tutkimusalue sijaitsi Hietapellonkujan ja Metsänhoitajankujan
eteläpäiden välillä. Kaivauksessa avattiin alue, jolle vuoden 2020 löydöllisten koekuoppien koh-
dalle rakennettava raittiosuus sijoittui miltei kokonaan. Raittilinjauksen luoteispuolella kulkevaan
vesijohtoon pidettiin turvallinen etäisyys. Lisäksi koillispuolella avattavaa maa-alaa rajoittivat puis-
topuut, joiden juuria ei tilaajalta saadun tiedon mukaan saanut vahingoittaa. Siinä tuli vastaan
myös käytössä olevan kevyenliikenteenväylän luiska, jonka kantavuutta ei haluttu heikentää.
Maata avattiin tässäkin kohdassa niin pitkälle kuin mahdollista. Tilaajalta saadun suunnitelmakar-
tan perusteella raittilinjauksen kohdalta jäi avaamatta yhteensä siis 249 m² maata, jossa 2021 ja
2020 tutkimushavaintojen perusteella on varmasti löydettävissä vielä asuinpaikkalöytöjä, mutta
niilläkin kohdilla ehjät kerrostumat ovat todennäköisesti suureksi osaksi sekoittuneet vesijohdon,
puunistutuksen sekä kadunrakentamisen kaivuissa. Toisaalta kaakkoisreunalla maata avattiin ra-

kennettavan alueen ulkopuolelle noin 163 m², josta saatiin tutkittua kajoamatonta muinaisjäännöskerrosta sekä löydöttömiä maita, minkä perusteella asuinpaikan aidot löytölevinnät saatiin tutkittua paremmin, kuin todennäköisesti sekoittuneita maita tutkimalla. Kaivauksen löytömäärät olivat runsaampia juuri kaakkoisreunalla.

Kartta 2. Tutkimusalue ja löytölevintä.

Punamustilla pisteillä: Peltomullan alainen löytölevintä kaivausalueen kohdalla, sekä pellon pinnalta poimitut löydöt kaivausalueen kaakkoispuolella. Niiden välissä on tyhjä kaistale, jossa maakasojen vuoksi pintapöimintää ei tehty.

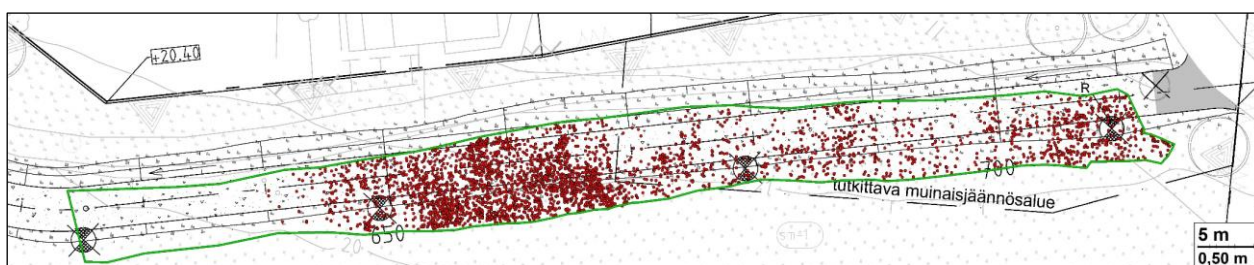
Punaisilla neliöillä: Vuoden 2020 koeuopat.

Y1: Hiililaikkuja peltomullan ja hietamaan välissä, todennäköisesti kokonaan historialliselta ajalta

Y2: Ruostemaata, epäselvää liittyykö kivikautiseen vai historiallisen ajan toimintaan vai onko luontainen.

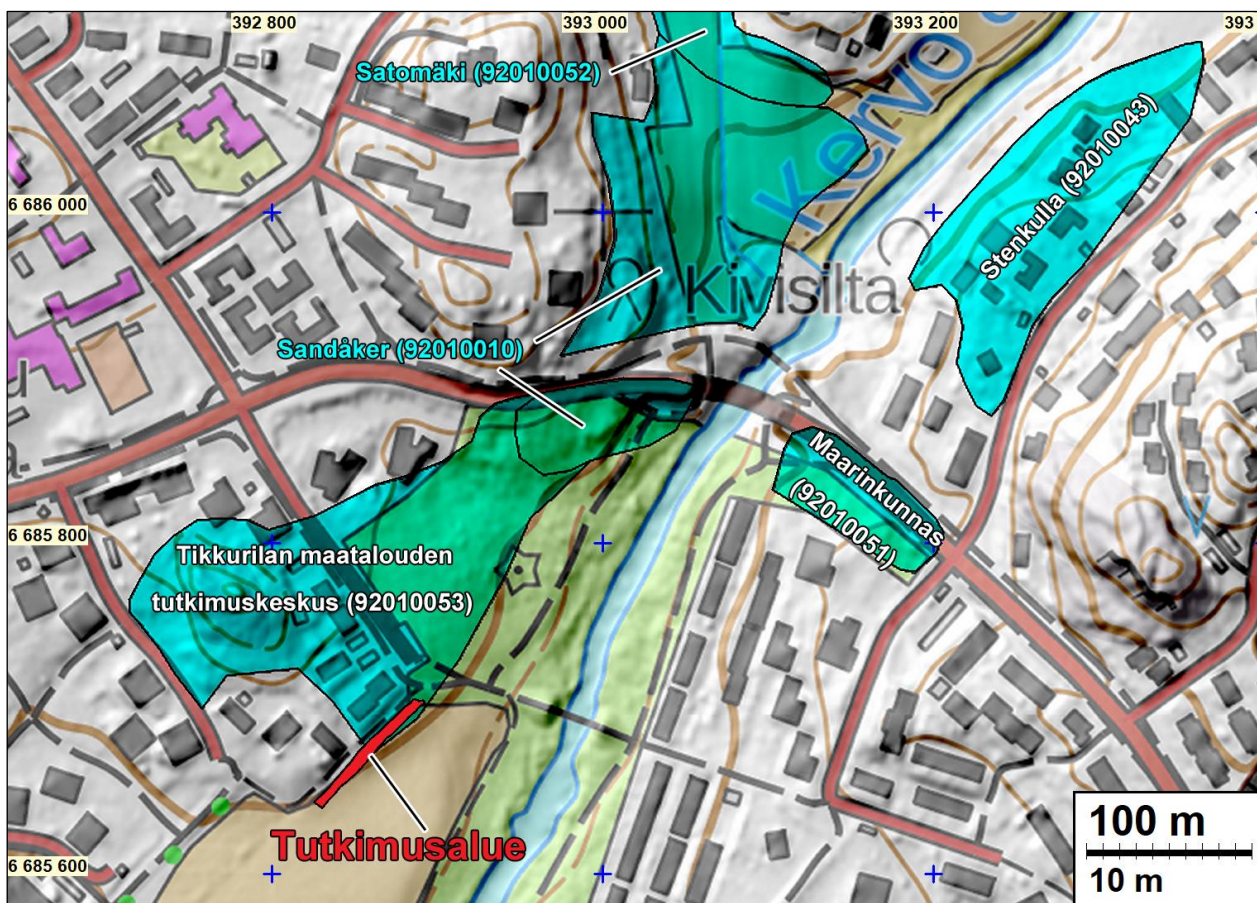
Y3: Heikkoa likamaata, mahdollisesti kivikautiseen toimintaan liittyvä.

Y4: Nuotion jäännös, todennäköisesti kivikautinen.

Kartta 3. Peltomullan alainen löytölevintä ja kaivausalue raitin suunnitelmapiiirustuksen päällä.

Kartta 4. Tutkimusalue ja Jokiniemen kivikautiset asuinpaikat.

Kuva 1. Tutkimusalue ennen kaivausta, lounaasta koilliseen kuvattuna.

Kuva 2. Tutkimusalue ennen kaivausta, koillisesta lounaaseen kuvattuna.

Kuva 3. Keskialueen löytökeskittymän kohta kaivauksen jälkeen, etelään kuvattuna. Etualalla, Y2:n kohdalla oleva punertavaa saostuma, jossa ei ole enää löytö- tai kulttuurikerrosta.

Kuva 4. Kaivausalueen pohjaan kaivettu kollispää pohjoiseen kuvattuna. Puut ja kevyenliikenteen väylän luiska rajoittivat alueen avaamista pidemmälle.

Kuva 5. Koillispään löytökeskittymän kohtaa kaivetaan. Keravanjoki kulkee taka-alan puiden lomassa. Kvartsi- ja kivilaji-iskoksia löytyi pisimmillään noin puolivälistä joen ja kaivausalueen välistä pellon pintaa. Kuvattu etelään.

Kuva 6. Kaivaus meneillään keskialueen löytökeskittymän kohdalla. Kuvattu pohjoiseen.

Kuva 7. Keskialueen löytökeskittymän kohta kaivauksen jälkeen, pohjoiseen kuvattuna. Palamattomat luut löytyivät etualan noin neliön muotoisesta ja muuta aluetta syvemmäksi kaivetusta kohdasta, jonka alareunassa on vesilätäkkö. Taaempana näkyy Y2:n kohdalla punertavaa maata.

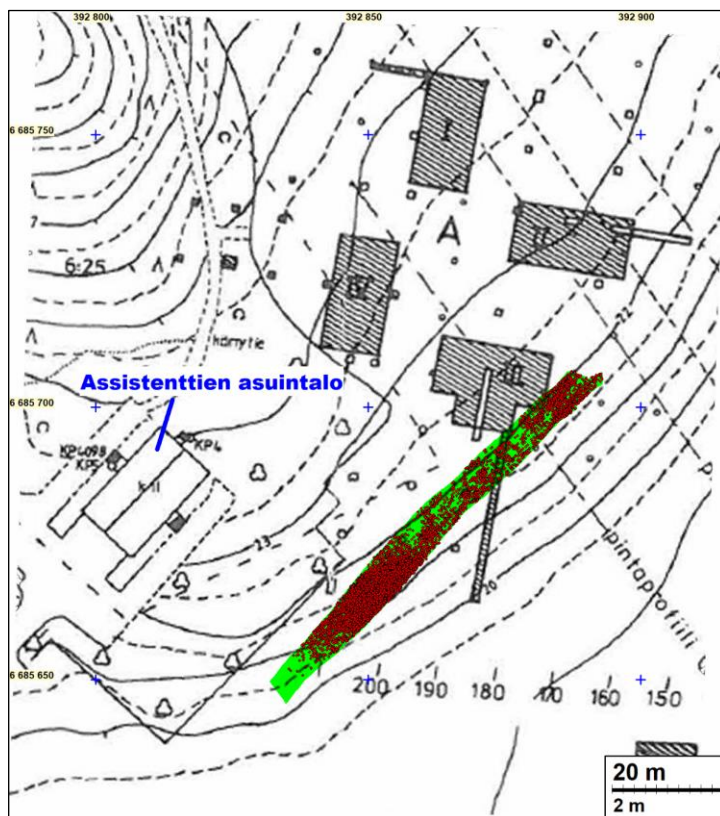
Kaivausalueen maasto ja vesistöhistoria

Tutkimusalue sijaitti loivasti kaakkoon ja lounaaseen viettävän peltorinteen yläreunalla. Kaivausalueen korkeus oli noin 19,6–21,5 m mpy (tason 1 pintavaaitukset), joten Muinaisen Itämeren (Litorinavaihe) ranta on sijainnut sen kohdalla noin 3500–3200 eKr. Tätä ennen se on ollut vedenpeitossa.

Tunnistettavia keramiikkatyypeistä yleisimmät olivat tyypillinen ja myöhäiskampakeramiikka. Myös muutamia paloja nuorakeramiikkaa ja Pyheensillan keramiikkaa löytyi. Tyypillinen kampakkeramiikka ajoittuu Suomen alueella noin vuosiin 3900–3500 eKr., myöhäiskampakeramiikka noin 3600–3100 eKr., nuorakeramiikka noin 3200–2300 eKr. ja Pyheensillan keramiikka 3200–2400 eKr.

Keramiikkatyyppien ja vesistöhistorian perusteella voidaan siis todeta, että kyseessä on tyypillisen kampakkeramiikan loppuvaiheen ja myöhäiskampakeramiikan aikainen merenrantapaikka, jonka kohdalla on ainakin oleskeltu, jos ei varsinaisesti asuttu, myös nuorakeramiikan ja Pyheensillan-keramiikan aikaan. Pyheensillan ja nuorakeramiikan vaiheen alussa merenranta oli vielä kaivausalueen kohdalla, noin 19 m mpy, ja nuorakeramiikan käytön loppuessa se oli vetäytynyt jo kauas alueelta, noin 15 m mpy korkeudelle. Nykyisin Keravanjokena tunnettu uoma virtasi silloin nykyisellä kohdallaan, ja sen mereen laskeva suu oli suunnilleen kohdassa, jossa Tikkuritie ylittää joen, noin 1,7 km kaivausalueelta lounaaseen. Jo tätä ennen, noin 17–18 m mpy vaiheessa, asuinpaikan edustan veden yhteys mereen oli katkennut, ja vaihtunut makeaksi. Tyypillisen kampakkeramiikan löytyminen näinkin runsaana näin matalta on hieman yllättävää, sillä yleensä pääkaupunkiseudulla tyypillisen kampakkeramiikan aikaiset asuinpaikat ovat noin 24–25 m mpy korkeudella.

Tutkimushistoria

Kartta 5. Kaivausalue ja löytölevintä 1993 kaivausten yleiskartan päällä.

kaivausten aikana vallinnut erittäin kuiva ja kuuma sää, jonka vuoksi maan värit eivät olleet kunnolla näkyvissä. Voi myös olla mahdollista, että kyntö on edennyt vuosien varrella syvemmälle, ja likamaita on sekoittunut kyntökerrokseen. Kyse saattaa olla osin myös tulkintaeroista. Hietamaan pinnalla nähtiin käytännössä joka puolella kaivausalueella aavistuksen tummunutta maata, jonka väri oli todennäköisesti kuitenkin peräisin peltomullan valumasta. 1993 koeajan kohta oli 2021 tutkitun asuinpaikan vähälöytöisessä osassa.

Vesa Laulumaa on koekaivanut muinaisjäännösalueen länsireunaa 2007, lähimmillään noin 80 länteen 2021 kaivausalueelta, ja todennut kohdan olevan asuinpaikka-alueen reunamaa.

2013 Ville Laakso ja Johanna Stenberg tutkivat koekuopin 2021 kaivausalueen lounaispuoliskon luoteispuolella sijaitsevan Assistenttien asuintalon tontin. Tutkimustuloksena oli, että jos kivikautinen asuinpaikka on ulottunut tontille asti, se on tuhoutunut rakennustöissä.

2020 Janne Soisalo ja Johanna Roiha tekivät paikalle suunnitellun kevyenliikenteen raitin kohdalla koekaivauksen, liittyen samaan hankkeeseen kuin 2021 kaivaus. Koekaivauksessa todettiin raitin kohdalla olevan ehjiä muinaisjäännöskerroksia noin 90 metrin matkalla. Koekuopat kaivettiin viljalla olleen pellon reunaan, eli 2021 kaivausalueen luoteisreunan kohdalle. Vaikka viljalla olevaa peltoa ei koekaivettu, arveltiin topografian perusteella asuinpaikan mahdollisesti jatkuvan sen alueelle, eli kaakkoon, noin 5–10 m verran.

Asuinpaikka on tiettävästi inventoitu neljästi: Veikko Lehtosalo 1962, Tuula Heikkurinen-Montell 1985, Kreetta Lesell 2000 ja Petro Pesonen 2018, sekä tarkastettu kolmesti: Anna-Liisa Hirviluoto 1975 ja Helena Ranta & Simo Vanhatalo 2006. Inventoinneissa ja tarkastuksissa asuinpaikkaa on tutkittu vain pintahavainnoin, joiden perusteella on lähinnä arvioitu paikan sen säilyneisyyttä, lukuun ottamatta 1985 inventointia, jossa muinaisjäännösalueelle, tarkemmin määrittelemättömälle kohdalle, kaivettiin 7 koekuoppaa, joissa ei haivattu mitään kiinteään muinaisjäännökseen viittaavaa. Tarkastuskertomuksia ei ole saatavilla Museoviraston kulttuuriympäristön palveluikkunassa.

Kaivausmenetelmät

Pellon noin 20–30 cm paksu multakerros kaivettiin pois koneella, arkeologin tarkassa seurannassa ja ohjeistuksessa. Kaivinkoneen kuljettajalla on useiden vuosien kokemus vastaavanlaisista arkeologisista kaivauksista ja pintamaiden poistoista. Konekaivun jälkeen koko tutkimusalueen pinta tasoitettiin lastoilla, jotta saatiin aikaan varsinaisen arkeologisen kaivauksen lähtötaso, eli taso 1.

Maata kaivettiin lastoilla. Lapiota käytettiin vain yhteensä noin 32 m² alalla, kahden pääasiallisen löytövyöhykkeen välissä, jossa löytöiheys vaikutti harvalta, ja löytökerros oli vain noin 5-10 cm paksu. Kaikki lapiolla kaivetut kohdat kairattiin ennalta 1 m välein, eikä kairauksissa tullut vastaan kulttuurikerrokseen viittaavia maita. Lapiollakin maata poistettiin ohuina siivuina, pitäen maan pinta tasomaisena, hyvin havainnoitavana. Muinaiseen ihmistoimintaan liittyvät jäljet olisi siis nähty, jos sellaisia olisi kohdalla ollut. Takaisin lastalla kaivamiseen siirryttiin heti, kun löytöjä tuli yli 5/ m²

Kaikki käsin kaivetut maat seulottiin, lukuun ottamatta lounaisosan savimaata. Myös hietasaven kohdasta kaivettu maa saatiin hyvin seulottua, koska sää oli miltei koko kaivausten ajan kuumaa ja kuivaa. Löytöjen sijainnit mitattiin takymetrillä, seulalöydöt neliömetrin tarkkuudella. Jos noin 20 cm alalla oli kvartsi-iskoksia, pieniä keramiikan paloja tai muita massalöytöjä, saatettiin ne yhdistää ja mitata niille yksi sijainti.

Maata kaivettiin pois kerrallaan 5 cm paksu kerros, jonka jälkeen katsottiin, onko tasossa mitään dokumentoitavaa. Jos ei ollut, jatkettiin kaivamista toiset 5 cm ja siihen tullut taso dokumentoitiin. Maata kaivettiin siis 5 cm kerroksina ja dokumentoitiin 10 cm välein. Tason 2 jälkeen ei tullut esille mitään mitä dokumentoida, lukuun ottamatta muutamia pieniä aloja. Ne dokumentoitiin välitasoina, jotka eivät noudattaneet täysin 10 cm dokumentointi väliä.

Yksittäisiä muinaisen ihmistoiminnan jäljiltä vaikuttavia värjäytymiä ja hiilikeskittymiä kaivettiin sekä dokumentoitiin yksiköinä. Kaivausalueen profiileita dokumentoitiin ainoastaan yksikön Y2 kohdalla, jossa oli mahdollisesti kivikautiseen toimintaan liittyvää ruostemaata. Muualla profiileissa ei ollut dokumentointia vaativia kerrostumia. Niissä näkyi vain tasavärinen hietä peltomullan alareunasta, löytökerroksen pohjaan asti.

Muinaisjäännöskerros

Vuoden 2020 koekaivauksessa oli topografian perusteella arvioitu, että asuinpaikka saattaa jatkaa kaivetuilta koekuopilta joitain metrejä silloin viljelyksessä olleelle pellolle (Soisalo & Roiha), eli ehkä noin puoleen väliin 2021 kaivausalueetta, raitin leveyssuunnassa katsottuna. Kaivauksessa todettiin kuitenkin, että löytöjen määrä pikemminkin lisääntyy kaivausalueen kaakkoisreunaa lähestyttäessä, ja löytöalueet jatkuvat sen yli. Kaivausalueen kaakkoispuolen pellon pintaa käytiin läpi silmämääräisesti, ja kvartsi-iskosten levinnän havaittiin jatkuvan melko laajalle alueelle.

Pääasiassa asuinpaikka oli säilynyt luonnolliseen maahan levinneinä löytöinä. Peltokerroksen alainen maa, jossa löytökerros oli säilynyt ehjänä, oli pääasiassa hietaa. Lounaisin noin viidennes tutkimusalueesta oli savea. Näiden kahden välissä oli savista hietaa, lounaaseen jyrkkenevän rinteen kohdalla, noin 10 m matkalla. Asuinpaikkalöytöjä tuli esille käytännössä ainoastaan hietamaasta ja savihiedasta. Savimaasta tuli esille vain 10 löytöä, nekin savihiedan rajalta. Hietamaalla löytökerros oli kahtena pääasiallisena keskittymänä, kaivausalueen koillispuolella sekä keskivaiheilla. Niissä löytökerros oli noin syvimmillään noin 20–30 cm paksu. Keskittymien välisessä hietamaassa löytökerros oli noin 5–10 cm paksu.

Kaivausalueen keskivaiheilla olleen löytökeskittymän alueella oli myös useita yksittäisiä, noin nyrkin kokoisia kiviä, jotka saattavat liittyä paikalla tehtyyn kiveniskentään ja työstimiseen. Osassa niistä oli selviä hiontajälkiä, mutta ne vaikuttivat olevan ihmisen paikalle tuomia, jo senkin vuoksi, että koko muu kaivausalue täysin kivetöntä.

Yksiköinä dokumentoidut jäljet

Kaivausalueen keskivaiheilla olleen löytökeskittymän alueella todettiin muutamia maaperän ilmiöitä, jotka saattavat liittyä todennäköisesti ainakin osin muinaiseen ihmistoimintaan. Savihiedan kohdalta tuli esille hiilisiä ja nokisia laikkuja, jotka dokumentoitiin yksikkönä **Y1**. Ne esiintyivät peltomullan ja sen alaisen kivennäismaan rajalla. Ne tutkittiin kaivamalla niiden läpi profiilileikkaukset. Leikkauksista nähtiin tulenpidon jälkien jatkuvan noin 1-5 cm kivennäismaan yläpintaa syvemmälle. Laikkujen pinnassa oli vielä melko runsaasti peltomultaa. Mullattomissa kohdissa oli paikoin hieman puusilppua. Y1:n kohdalla kivikautiset löydöt olivat tiheimmillään, mutta löydöt tulivat runsaimmillaan esille hiilijälkien alaisesta maasta. Laikkujen syvyydeltä hietä- ja savihietamaasta löytyi sekä kivikautisia löytöjä että harvoja historiallisen ajan löytöjä, myös tiilenpaloja, joita ei muualta kaivausalueelta tullut. Y1:n hiiliset maat olivat todennäköisesti siis jälkiä historiallisen ajan tulenpidosta.

Samoilta kohdin kaivausalueelta, kuin Y1, tuli puhtaan hietamaan peitosta esille yksittäinen, halkaisijaltaan noin 30 cm pyöreä laikku hiilistä hietaa, joka dokumentoitiin yksikkönä **Y4**. Siinä on todennäköisesti kyse kertaluontoisesta kivikautisesta tulenpidosta.

Kaivausalueen keskikohdilla, eli samoilla kohdin kuin Y1 ja Y4, oli punertunutta hietaa ja ruostemaata, jotka dokumentoitiin yksikkönä **Y2**. Kenttätutkimuksen aikana ei saatu havaintoja, joiden perusteella niitä voitaisiin selvästi liittää kivikautiseen tai muuhun muinaiseen toimintaan. Maasta ei tullut esille esimerkiksi hautaamiseen viittaavia esinelöytöjä tai rakennehavaintoja, eikä löytölevinnässä havaittu sitä noudattelevia rajoja, jotka olisivat viitanneet esimerkiksi asumukseen. Ruostemaa saattoi olla kokonaan luontaistakin. Luontaiseksi saostumaksi ruostemaa oli silti hieman epätyypillisessä paikassa, kohdassa, jossa lounaaseen viettävä maanpinta alkaa hieman jyrkentyä. Usein tämänkaltaisia saostumia esiintyy luonnostaan kuopalla olevien hiekkamaiden kohdilla. Peltomaan muokkaus on voinut muuttaa kohdan maastoa paljonkin, ja mahdollinen kuoppamuoto on voinut kadota sen myötä. Maan punaisuus voi liittyä myös kivikautiseen tai myöhempään tulenpitoon. Hiiliä punaisessa maassa ei kuitenkaan ollut.

Kaivausalueen aivan koillispäästä tuli esille heikko nokinen pieni likamaalaikku Y3. Se paljastui noin tasossa 2, noin 10 cm paksun puhtaan hietamaan alta. Paksuudeltaan likamaalaikku oli noin 3 cm.

Löydöt

Löytöjä saatiin 7445 kappaletta. Suurimmat löytöryhmät olivat keramiikka- ja kvartsilöydöt. Palaneita luita löytyi kummastakin löytökeskittymästä, lähes kaikki pienen pieniä hippusia ([ks. löytökartat](#)). Myös muutama palamattomalta vaikuttanut luunpala löytyi, jotka vaikuttivat kokonsa puolesta todennäköisesti jonkin nisäkkään luilta (ks. taso 2.2). Myös esimerkiksi muutama kappale muotoilematonta meripihkaa tuli esille.

Tunnistettuja keramiikkatyppejä olivat: tyypillinen kampakeramiikka, Kall:1 ja Kall:2, myöhäiskampakeramiikka Kall:1, nuorakeramiikka sekä muutama pala tunnistamatonta asbestisekoitusta keramiikkaa. Myös muutamia Pyheensillan keramiikaksi arvioituja paloja löytyi.

Kall:2 paloja löytyi kummastakin löytökeskittymästä, ainoat Kall:1 palat tulivat esille lounaisemmasta. Kall:1 oli selvästi keskittynyt lounaisempaan löytökeskittymään. Nuorakeramiikasta löydöistä kaksi oli hajallaan lounaisemmalla löytökeskittymällä ja yksi keskittymien välissä. Pyheensillan keramiikaksi arvioituja löytöjä tuli esille kolme, joista kaksi oli koillisessa löytökeskittymässä ja yksi lounaisemmassa (KM43186: 925). Jälkimmäisestä otettu karstanäyte lähetettiin ajoitukseen.

Kvartsiaineistossa oli runsaiden jätteiskosten lisäksi myös paljon ytimiä. Osassa ytimiä oli paljon kuoriainesta jäljellä, minkä perusteella voidaan todeta, että luonnollisia mukulakiviä on hyödynnetty raaka-aineena, ainakin osaksi. Useita kvartsikaapimia ja löydettiin myös. Muita asuinpaikalla käytettyjä kiviaineita olivat ainakin savikivi ja punertava pii, jota löytyi muutaman iskoksen verran. Nyrkinkokoisista kivistä otettiin talteen kaikki esineiksi arvioidut kivet, kuten muutama iskukiveksi tulkittu kivi. Ne arvioitiin ihmisen paikalle tuomiksi, koska ne sijaitsivat alueella, johon oli keskittynyt runsaasti iskoksia ja maaperä kaivausalueella oli muuten täysin kivetöntä. Hioimia, tai sellaisen katkelmiksi tulkittuja, löytöjä oli useita.

Saviehden kaakkoisreunalta löytyi muita tutkimuksen luulöytöjä isompia ja myös **palamattomilta vaikuttaneita luunkappaleita** (KM43186: 3399, 3575, 3583, 3604 ja 3620). Löytösyvyyden, maaperän tiiviyyden ja luiden yhteydestä esille tulleiden kivikautisten löytöjen perusteella myös luut

vaikuttavat olevan kivikautisia. Ne olivat hajallaan savihietamaassa, noin 20–30 cm syvällä, ja vaikuttivat sotkeutuneen maaperään mahdollisesti silloin, kun se on ollut vielä rantaveden pehmeää pohjaa. Mitään hautaukseen viittaavaa kohdasta ei tullut esille, ja oman arvioni mukaan luunkappaleet olivat eläinten luita. Ainakaan aikuisesta ihmisestä ne eivät vaikuttaneet olevan peräisin. Asia selvinnee varmuudella osteologisessa analyysissä. Ensimmäisen löytyneen luun (KM43186: 3384) jälkeen palamattomia luita ei koskettu enää paljain sormin. Jälkitöissä niiden pussit avaa vasta osteologi.

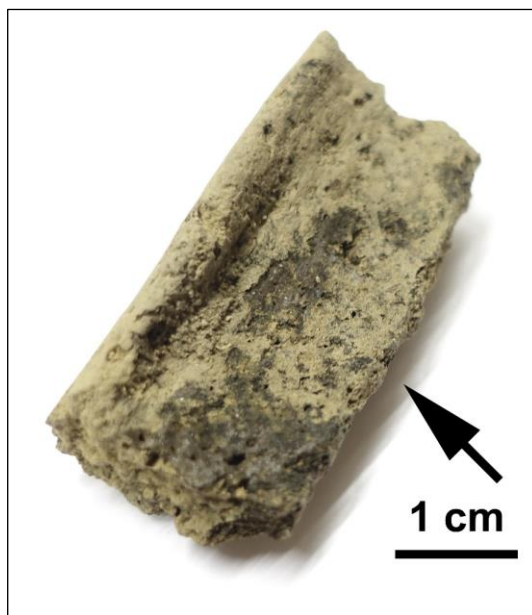
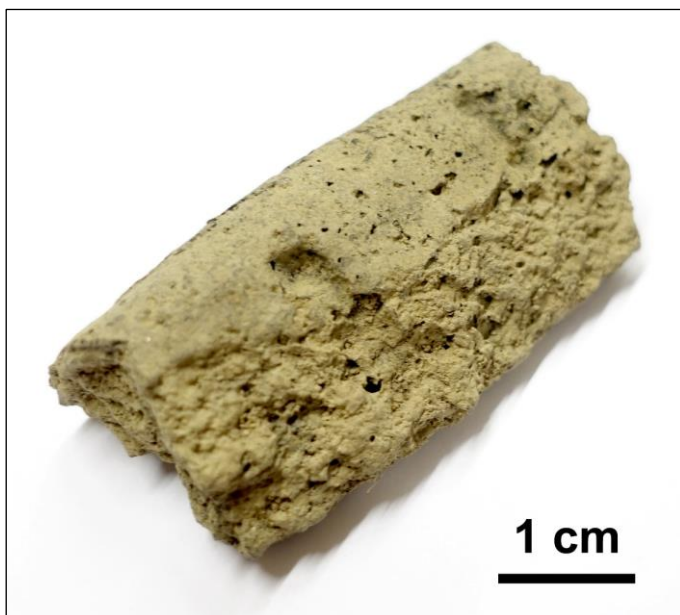
Kaikki esihistorialliset löydöt sekä peltomullan alaisesta kivennäismaasta esille tulleet historiallisen ajan löydöt otettiin talteen ja ne toimitetaan Kansallismuseon kokoelmiin. Kaivauksessa löytyneet luut analysoidaan osteologisesti.

Kivikautisten löytöjen määrät

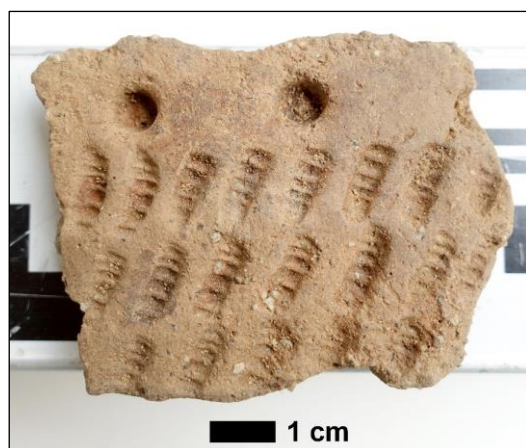
Laji	kpl	paino g	Tyyppi/tarkenne	Kpl	Paino g
Keramiikka	3082	3185	Kall:1	2	35
			Kall:2	16	163
			Kalll	28	242
			Pyheensilta	1 + 3 mahd.	39
			Nuorakeramiikka	7	12
			Tunnistamaton	3024	2694
Luut	418	noin 84	Palaneet	408	84
			Palamattomat	noin 10	ei punn.
Kvartsi	3068	16384	Iskoksia	3561	11969
			Ytimiä	28	4063
			Kaapimia	19	352
Kvartsiitti	3	33	Iskoksia		
Pii	23	71	Iskoksia	21	53
			Kaapimia	2	18
Porfyryri	2	8	Iskoksia		
Muut kivilajit	145	4880	Iskoksia	118	827
			Ytimiä	6	1191
			Iskukivi	1	584
			Hioimia	13	670
			Esineen katkelmia	7	1608
Meripihka	8	1	Muruja		

Historiallisen ajan löytöjen määrät

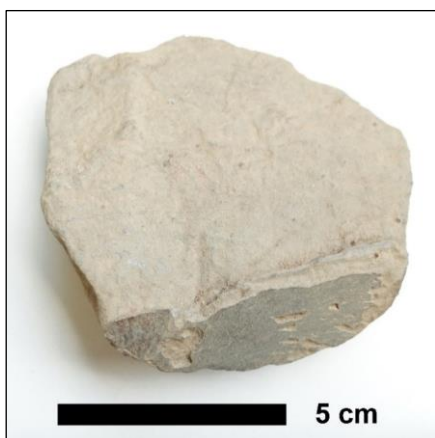
Laji	kpl	paino g	Tyyppi/tarkenne	Kpl	Paino g
Keramiikkaa	7	18	Punasavi	4	6
			Posliini	3	16
Lasi	1	4	Pullolasi		
Liitupiippu	3	8	Pesän osa	2	4
			Varren osa	1	4
Raha	1	4	Äyri Fredrik I 1724		

Kuvat 8 ja 9. Pyheensillankeramiikaksi arvioitu löytö (KM43186:925).
Ajoitukseen lähetetty näyte raaputettiin nuolen kohdalta.

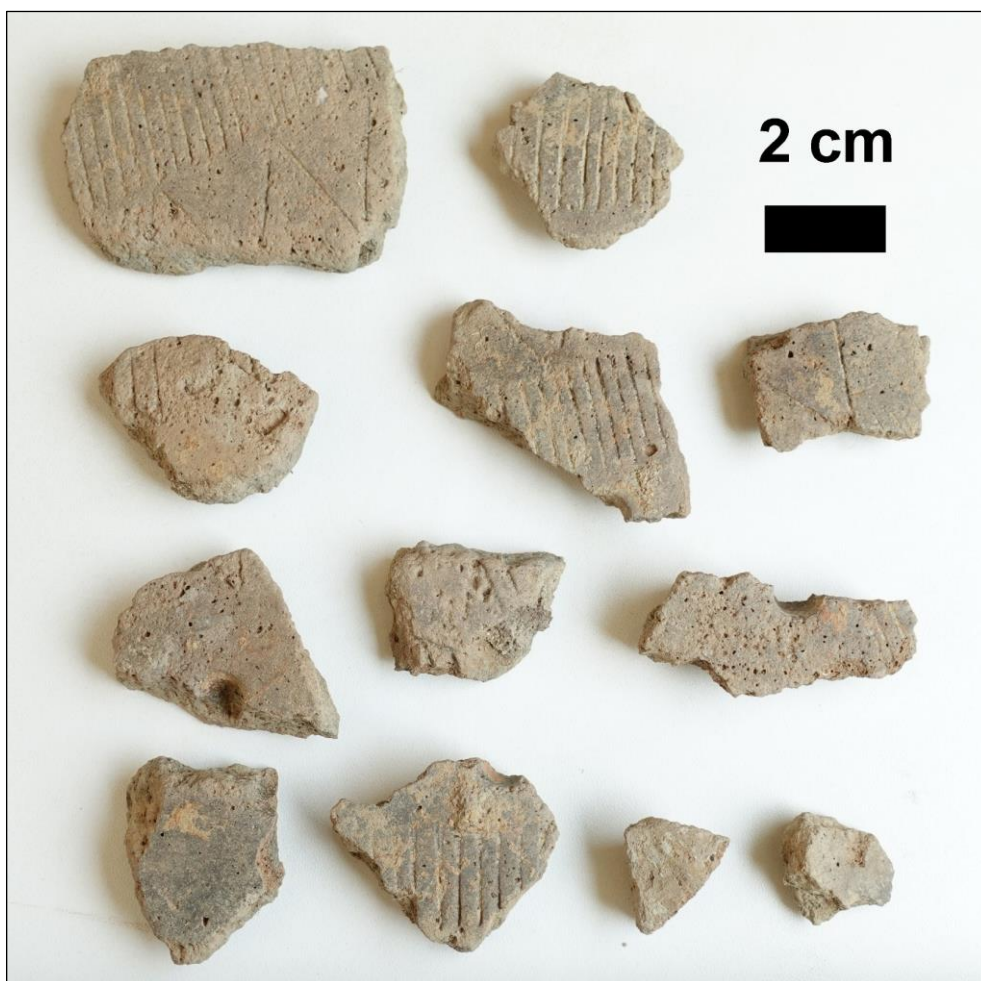

Kuva 10 (vas.). Tunnistamatonta asbestisekoitteista keramiikkaa (KM43186: 1194).
Kuva 11 (oik.). Tyypillistä kampakeramiikkaa, Kall:1 (KM43186: 804).

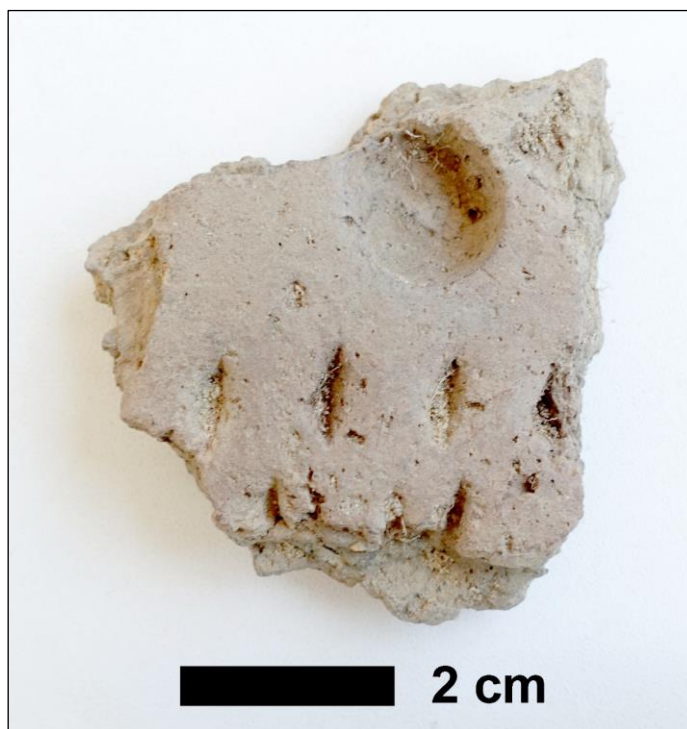

Kuvat 12 ja 13. (KM43186:1107 vas. ja KM43186: 1663 oik.)

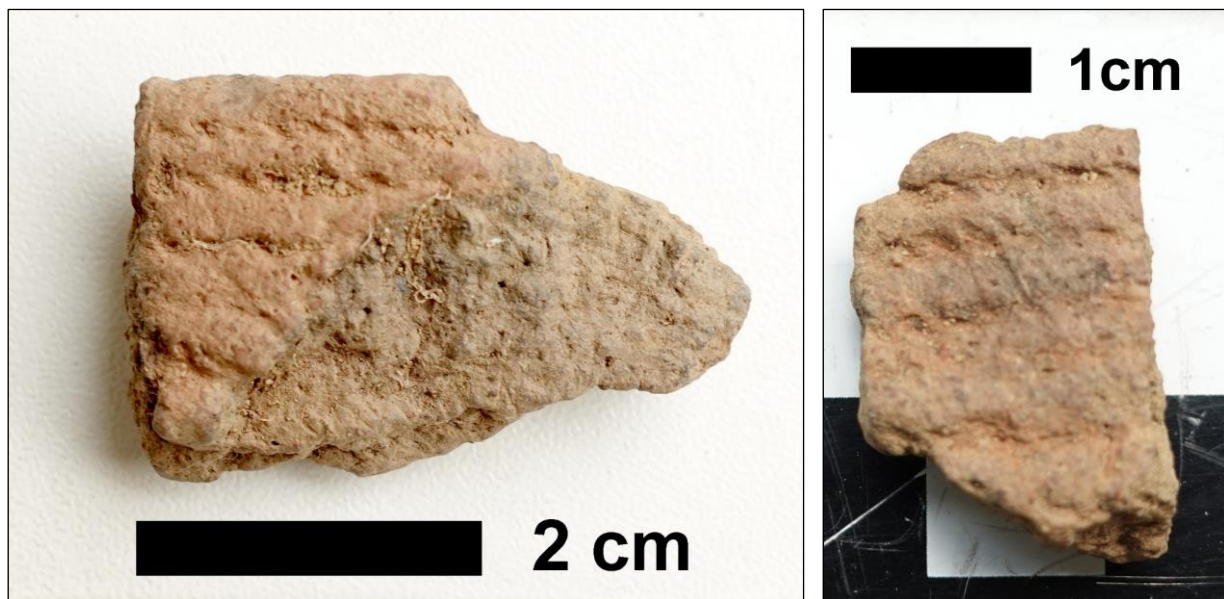

Kuva 14. Loppuvaiheen tyypillistä kampakeramiikkaa Kall:2, (KM43186: 2829).

Kuvat 15 ja 16. Myöhäiskampakeramiikkaa (KM43186:14 vas. ja KM43186:1579 oik.)

Kuvat 17 ja 18. Nuorakeramiikkaa (KM43186:357 vas. ja KM43186: 363 oik.)

Näytteet

Hiiliesiintymistä Y1 otettiin talteen maanäytteitä makrofossiilianalyysiä varten, mutta näytteiden oton jälkeen hiilijäljet todettiin historiallisen ajan jäljiksi, eikä niistä otettuja näytteitä teetetä. Makrofossiilianalyysiin lähetetään maanäyte 4735, joka otettiin tyypillistä kampakeramiikkaa olevan astian (KM 43186: 2829) puolikkaan kohdalta. Myös kaivauslöytöinä talteen otetut hiiltyneet kasvijäänteet analysoidaan.

Kivikautiseksi nuotion paikaksi arvioidusta hiilijäljestä Y4 otettu puuhiili lähetetään analysoitavaksi Uppsalan yliopistoon (Tandem Laboratory), samoin Pyheensillan tyyppin keramiikaksi arvioidusta saviastian reunapalasta (KM43186: 925) otettu karstanäyte (ks. kuvat 8 ja 9 yllä). Hiiliesiintymistä Y1 otettiin radiohiilinäytteitä talteen, mutta niitä ei ajoiteta, koska hiilijäljet ovat jo kaivaushavaintojen perusteella todennäköisesti peräisin historialliselta ajalta.

Makrofossiili - maanäytteet

Nro	N	E	Z	Krs.	Konteksti
638	6685669,99	392857,19	20,45	1	Y1.1
640	6685666,93	392855,93	20,24	1	Y1.2
642	6685667,9	392853,09	20,51	1	Y1.3
674	6685664,48	392853,65	20,13	1	Y1.5
676	6685665,5	392850,53	20,47	1	Y1.6
727	6685664,66	392849,38	20,39	1	Y1.7
816	6685662,66	392850,3	20,13	1	Y1.8
4735	6685664,2	392849,44	20,18	2	Keramiikan (KM 43186:2829) kohta

Analyyysiin 4735

Löytöinä saadut makrofossiilit

Alanro	N	E	Z	Krs.	Näyte
1169	6685700,1	392886,28	21,04	1	Pähkinäkuori ?
1852	6685698,04	392884,19	21,03	1	Pähkinäkuori ?
1867	6685676,59	392860,29	20,76	1	Pähkinäkuori ?
1872	6685696,42	392882,88	20,99	1	Pähkinäkuori ?
1965	6685688,12	392871,54	21	1	Pähkinäkuori ?
1970	6685686,97	392872,49	20,84	1	Pähkinäkuori ?
2026	6685699,92	392884,62	21,06	1	Pähkinäkuori ?
2033	6685699,91	392884,76	20,47	1	Pähkinäkuori ?
2061	6685698,41	392885,67	20,96	1	Pähkinäkuori ?
2110	6685696,98	392879,08	21,23	1	Pähkinäkuori ?
2131	6685696	392879,8	21,15	1	Pähkinäkuori ?
2363	6685670,85	392854,04	20,64	2	Pähkinäkuori ?
2625	6685664	392852,2	20,03	2	Pähkinäkuori ?
2762	6685704,77	392886,69	21,31	1	Pähkinäkuori ?
2816	6685671	392856,2	20,43	2	Pähkinäkuori ?
3443	6685662,32	392843,52	20,38	1	Siemen tai marja ?
3491	6685662,42	392851,21	19,78	1	Siemen tai marja ?

Kaikki analyysiin.

Radiohiilinäytteet

Nro	N	E	Z	Kerros	Yksikkö	Näyte
639	6685670,06	392857,22	20,46	1	Y1.1	Puuhiili
641	6685666,94	392855,95	20,24	1	Y1.2	Puuhiili
645	6685667,71	392850,39	20,73	1	Y1.4	Puuhiili
677	6685664,86	392853,4	20,22	1	Y1.5	Puuhiili
675	6685665,42	392850,44	20,45	1	Y1.6	Puuhiili
817	6685662,6	392850,17	20,18	1	Y1.8	Puuhiili
4931	6685668,31	392850,54	20,67	2	Y4	Puuhiili

Analyysiin 4931, lisäksi saviastian palasta (KM43186: 925) otettu karstanäyte.

Lähteet

- Heikurinen-Montell, T. 1985. Maakaasuputken kesän 1985 kenttätyöt.
- Katiskoski, K. 1986. Vantaa Jokiniemi Kivikautisen asuinpaikan koekaivaus.
- Katiskoski, K. 1993. Vantaa Jokiniemi Kivikautisen asuinpaikan kaivaus.
- Katiskoski, K. 1994. Vantaa Jokiniemi Kivikautisen asuinpaikan kaivaus.
- Laakso, V. & Stenberg, J. 2013. Vantaa Tikkurilan maatalouden tutkimuskeskuksen kivikautisen asuinpaikan eteläosan koekaivaus. Mikroliitti Oy.
- Lehtosalo, V. 1962. Helsingin pitäjän kiinteät muinaisjäännökset – inventointiluettelo. Museovirasto.
- Lesell, K. 2000. Vantaan kaupungin kiinteiden esihistoriallisten muinaisjäännösten inventointi.

- Pesonen, P. 2018. Vantaan arkeologinen inventointi. Vantaan kaupunki, kaupunkisuunnittelu.
- Soisalo, J. & Roiha, J. 2020. Vantaa Jokiniemi Tikkurilan maatalouden tutkimuskeskus arkeologinen koekaivaus 2020. Mikroliitti Oy.

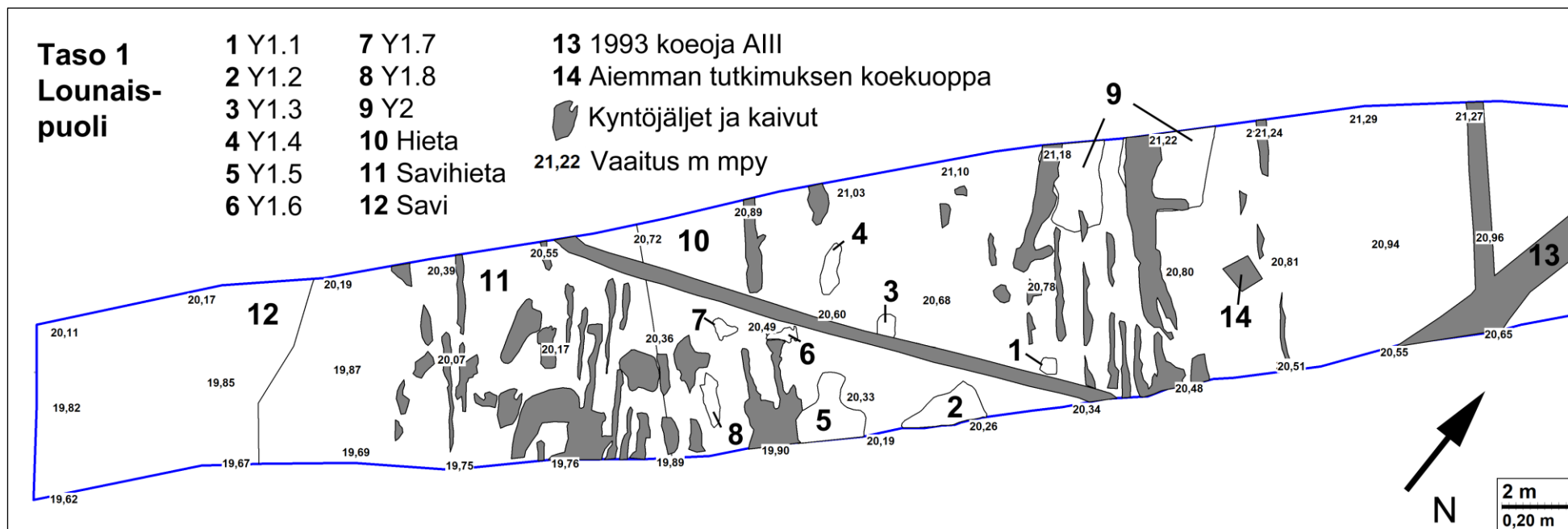
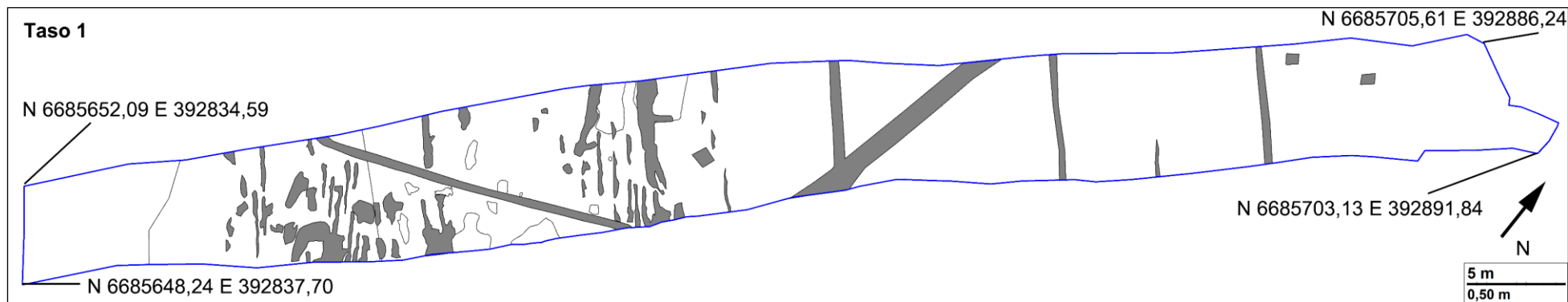
Kaivaustasot ja yksiköt

Taso 1

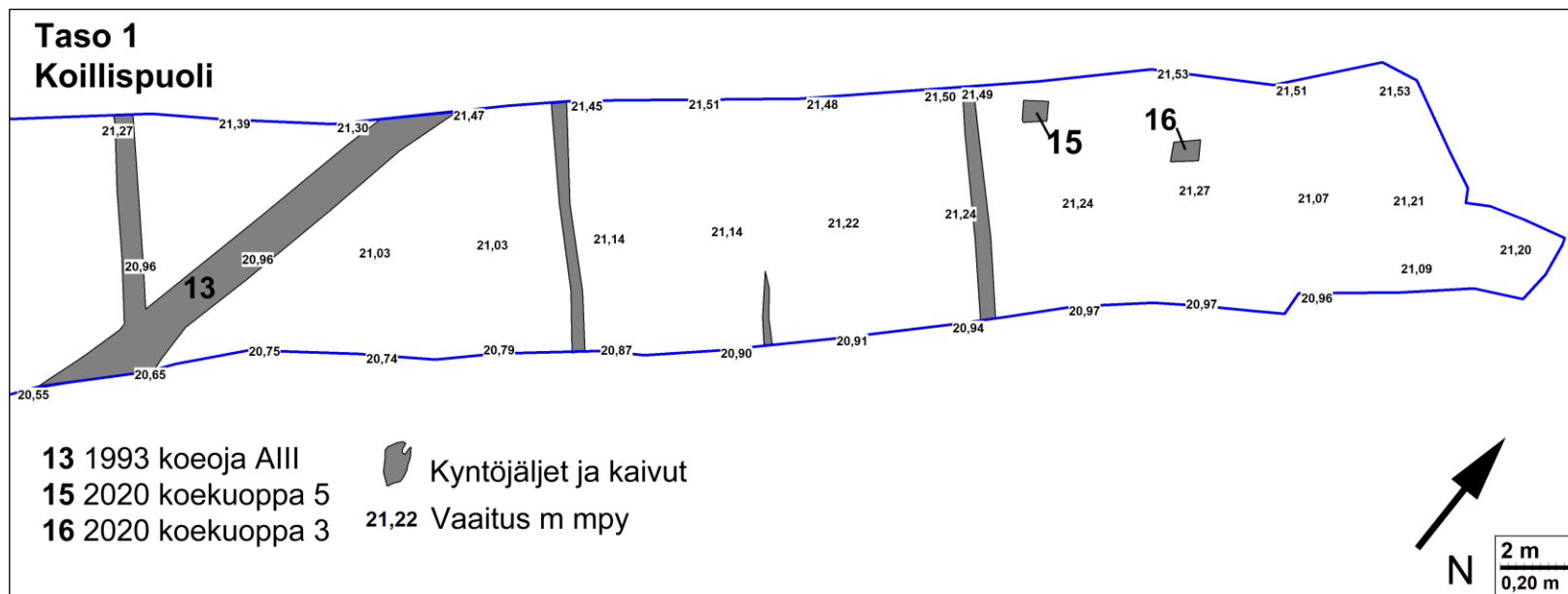
Taso 1 oli peltomullan alta esille otettu maanpinta, joka oli tasattu lastalla kaivaen. Alueen koillispuolella ja keskiosassa maa oli hietaa. Keskiosan lounaispuolella, muuta maata jyrkemmin laskevan rinteiden kohdalla, oli jakso savista hietaa ja aivan lounaispuolella savea. Tasoituksessa poistetussa maassa oli melko runsaasti kivikautisia löytöjä, mutta myös historiallisen ajan löytöjä, jotka kirjattiin kerrokseen 0. Kivikautiset löydöt tulivat hietta- ja savihietamaasta. Savesta ei tullut löytöjä, kuin ainoastaan aivan luoteisreunalta. Harvoja ja yksittäisiä rapautuneen kiven palasia oli myös siellä täällä, muodostamatta minkäänlaista keskittymää. Tason pinnassa oli joka puolella jäljellä kyntöurien pohjia, mutta myös syvempään muokattuja pelto-ojia. 1993 kaivausalueelta AIII etelään kaivettu koeoja tuli esille tason koillispuoliskolla. Tason keskikohdilla oli punaista ruostemaata Y2. Sen lounaispuolella oli laikkuna peltomullansekaisia hiilimaita, joiden ympärillä vaaleaksi palanutta hiekkaa, eli Y1. Tasossa oli vain erittäin harvoja luonnonkiviä, halkaisijaltaan noin enimmillään noin 10 cm, liian pieniä näkyäkseen tasokartassa.

Y1:n hiilimaat nimettiin alayksiköittäin ja tason jälkeen niitä tutkittiin kaivamalla ne poikkileikkauksiin. Poikkileikkauksien profiileista nähtiin, etteivät jäljet jatkuneet muutamia senttimetrejä syvemmälle hietamaahan. Poikkileikkauksen dokumentoinnin jälkeen hiilimaat kaivettiin pohjaan omina aloinaan, eikä niitä dokumentoitu enää seuraavissa tasoissa.

Vaikka Y1:n hiilijälkien pinnan syvyydeltä, eli heti peltomullan alta, tuli jo runsaasti kivikautisia löytöjä, hiilijäljissä oli myös useita historialliseen aikaan viittaavia merkkejä ja löytöjä, jollaisia ei tullut esille mistään muualta kaivausalueelta. Y1.1:n vierestä löytyi niitattua kupariseospeltiä, muutama senttimetri tasoa 1 syvemmältä. Y1:n ja myös Y2:n ympäristöstä tuli vielä noin 5 cm syvältä hietamaasta usein kohdin yksittäisiä tiilenpaloja ja esimerkiksi yksi muoviroska tason 1 syvyydeltä. Paikoin Y1:n hiilijäljissä oli myös säilynyt hieman puusilppua. Näiden havaintojen vuoksi Y1:n hiilijäljet eivät siis vaikuttaneet liittyvän kivikautiseen asuinpaikkaan, vaan olivat todennäköisesti peräisin historialliselta ajalta.

Kuvat 19, 20 ja 21. Tason 1 koillispuuta. Oikealla, kuvassa pitkittäin, vuoden 1993 kaivausalueelta AIII etelään kaivettu koeoja. Sen, ja 2021 kaivausalueen läpi poikittain kulkeva multainen jälki on todennäköisesti pelto-oja.

Kuvat 22, 23 ja 24. Tason 1 keskikohta. Keskimmäinen ja vasen kuva yksiköiden Y1 ja Y2 koillisreunan tasalta.

Kuvat 25, 26 ja 27. Tason 1 keskikohta. Kohdassa on peltomultaan sekoittuneita hiilijälkiä Y1 ja kyntökerroksen pohjaviiruja.

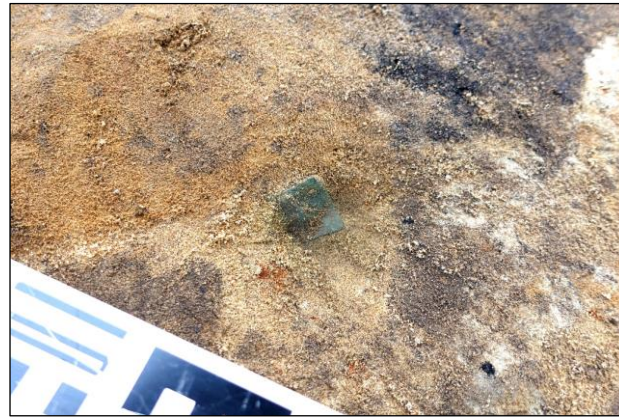

Kuvat 28, 29 ja 30. Tason 1 lounaispää. Savinen ja löydötön maa näkyy kuvissa vaaleana.

Kuvat 31, 32 ja 33. Y1.1. Vasemmalla luoteeseen, keskellä ja oikealla kaakkoon kuvattuna.

Kuvat 34, 35 ja 36. Y1.1 muutama senttimetri tasoa 1 syvemmälle kaivettuna. Niitattu kupariseospellin kappale löytösijoillaan kuvissa vasemmalla ja keskellä.

Kuvat 37 ja 38. Y1.2. Vasemmalla lounaaseen ja oikealla koilliseen kuvattuna.

Kuvat 39, 40 ja 41. Y1.3. Vasemmalla etelään, keskellä ja oikealla pohjoiseen kuvattuna.

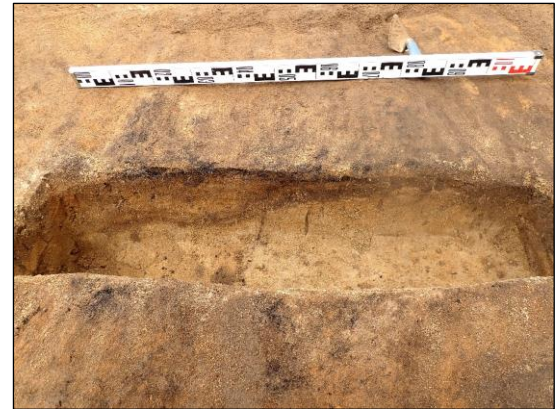

Kuvat 42, 43 ja 44. Y1.4. Etelään kuvattuna.

Kuvat 45, 46 ja 47. Y1.5. Vasemmalla ja keskellä koilliseen kuvattuna, oikealla etelään.

Kuvat 48, 49 ja 50. Y1.6. Kaakkoon kuvattuna.

Kuvat 51 ja 52. Y1.7 koilliseen kuvattuna.

Kuvat 53 ja 54. Y1.8 pohjoiseen kuvattuna.

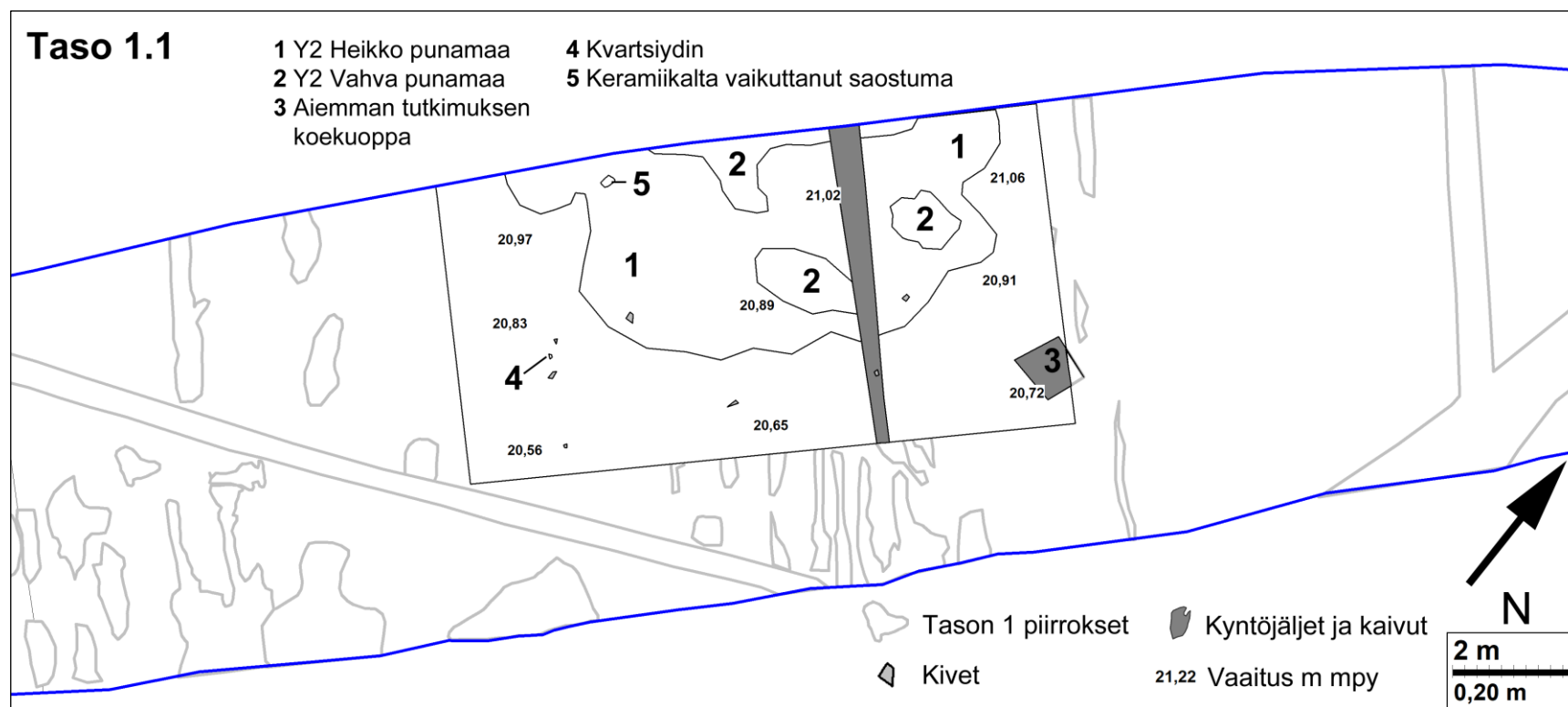
Kuvat 55, 56 ja 57 (alla). Punamaa Y2.

Taso 1.1

Välitaso kerroksen 1 sisällä. Punamaa Y2, noin 5 cm tasoa 1 syvemmälle kaivettuna. Punamaa oli muodoltaan epäsäännöllinen. Tasossa oli näkyvillä muutamia yksittäisiä kiviä. Yksi niistä oli kvartsiydin. Toinen, hieman kolmionmuotoinen, oli rapautunut ja siinä oli heikkoa tummentumaa, eli mahdollisia tulen jättämiä jälkiä. Loput kivistä ovat sopivan kokoisia iskentäkiviksi, ja yksi niistä otettiin talteen (KM43186: 1109). Tasossa olleet kivet muodostavat muuhun kivettömään kaivausalueeseen verrattuna keskittymän, vaikkakin hyvin väljän. Niiden kohdalla maa oli vielä aavistuksen multaista, minkä oli todennäköisesti aiheuttanut kyntökerroksesta tullut valuma. Maanmuokkaus ei vaikuttanut ulottuneen tason maahan, lukuun ottamatta maata halkovaa ojaa. Välitason luoteisreunassa oli kovettumaa, joka vaikutti isolta sirpaloituneelta saviastian kylkiosalta. Paloja nostettaessa suurin osa niistä mureni, ja osoittautui kokonaan saostumaksi, kovaksi ruostehiekaksi.

Kuvat 58, 59 ja 60. Taso 1.1 kuvattuna lounaaseen vasemmalla, koilliseen keskellä ja pohjoiseen oikealla.

Kuvat 61, 62 ja 63. Vasemmalla ja keskellä tasossa 1.1 olleet kivet, joista keskimmäinen on kvartsiydin, ja kaksi muuta mahdollisia iskukiviä, oikealla tasossa ollut rapautunut kivi. Sitäkin on saatettu käyttää iskennässä esimerkiksi alasimena.

Kuvat 64, 65, 66 ja 67. Keramiikalta vaikuttanut saostuma (myös alla).

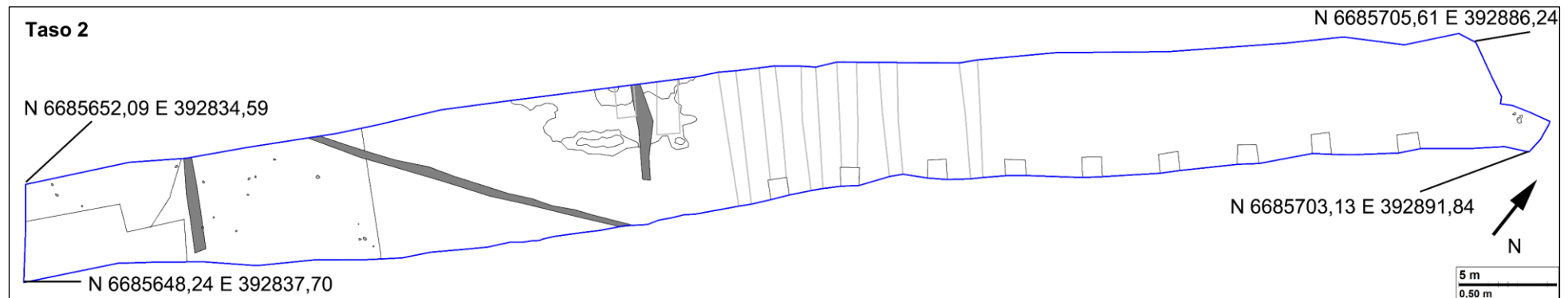

Taso 2

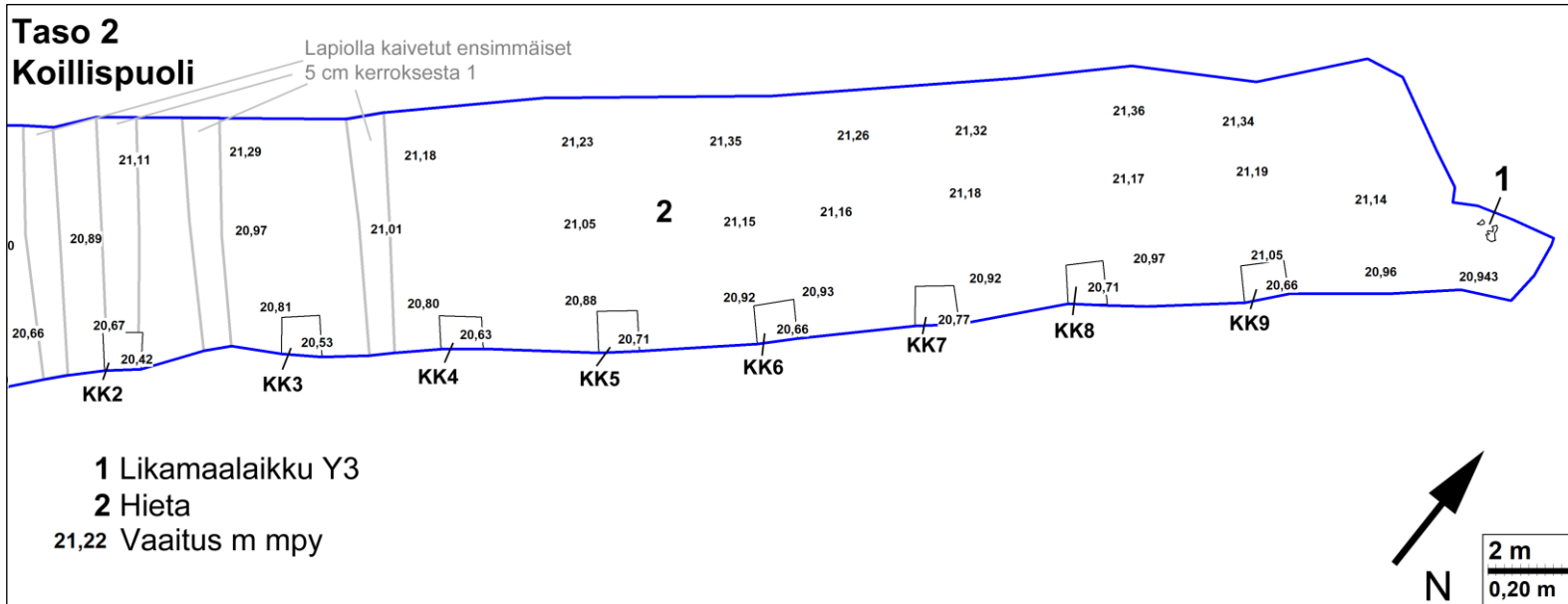
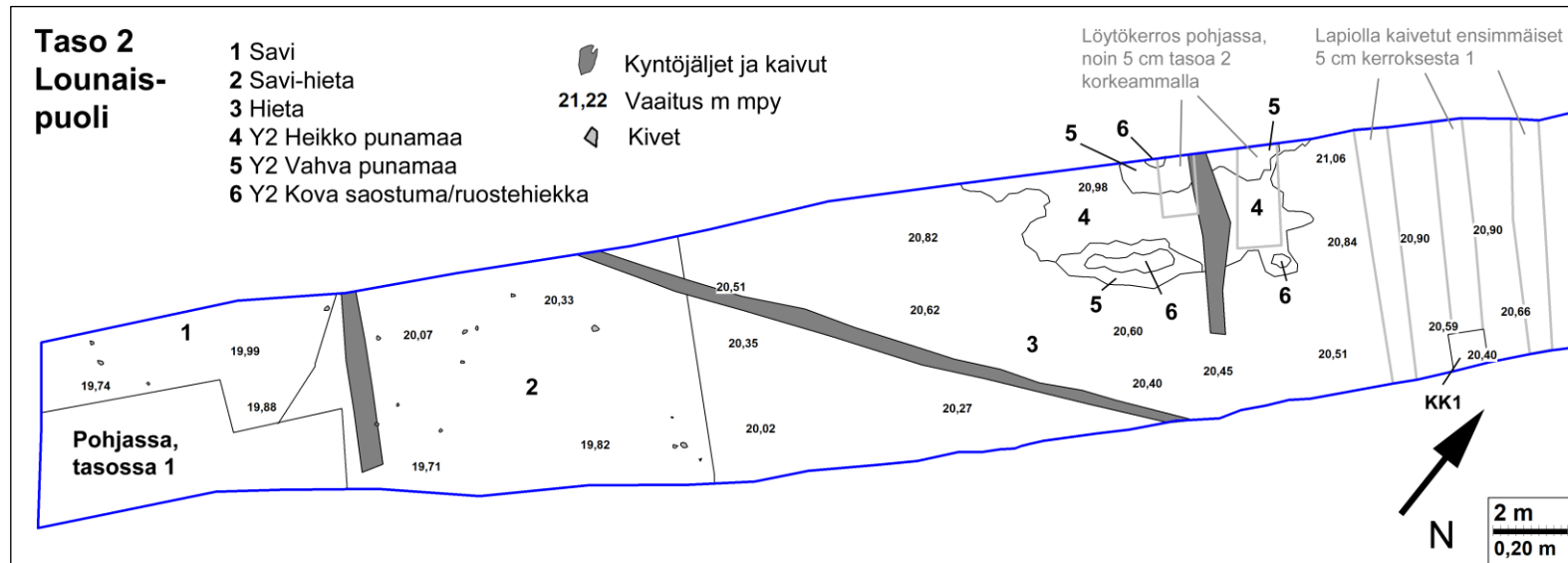
Y2 jatkui edelleen tasossa 2. Punainen maa esiintyi jokseenkin yhtenäisenä, halkaisijaltaan noin 7,5 m laajana, alueena, joka jatkui luoteisseinämän sisään. Punaisen hiedan sisällä oli kaksi tummemman punamaan laikkua, sekä kolme kovaa ruostemaalalikkua. Yhtenäisen punan alueen koillisosassa oli kaksi muutaman neliömetrin laajuista alaa, joiden kaivaminen lopetettiin noin 5 cm tasoa 2 korkeammalla. Niiden kohdalla, ja osin myös niiden ympäristössä löytökerros oli loppunut.

Koillispäässä tasossa 2 oli pieni, noin kolmessa osassa ollut, likamaalaikku, jolle annettiin yksikkötunnus Y3. Tason 2 dokumentoinnin jälkeen se tutkittiin pois poikkileikkauksena. Poikkileikkauksesta nähtiin, että nokinen maa jatkui ohuina juovina noin 3 cm tason pintaa syvemmälle. Laikun ympärillä tasossa 2 maa oli peltomullan värjäämää hietaa.

Tason 2 jälkeen, kaivausalueita rajattiin pienemmäksi. Tutkimusalueen keskellä ja koillispäässä olleiden löytökeskittymien väliltä löydöt olivat loppuneet tai vähentyneet selvästi jo edellisen kerroksen (1) alemmassa 5:ssä senttimetrissä. Tähän vähälöytöiseen kohtaan kaivettiin 9, 1x1 m laajuista, koekuoppaa, joiden yläreuna oli 5 cm tasoa 1 alempana. Maa koekuopissa oli puhdasta hietaa, jossa ei ollut mitään dokumentoitavaa. Löydöt olivat vähäisiä, ja niitä tuli käytännössä pelkästään ylimmästä 10 cm osasta. Poikkeuksena koekuoppa 9, jossa löytökerros jatkui vielä 20–30 cm syvyydellä, ja oli tiheimmillään 10–20 cm syvyydellä. Koekuopan 9 lähiympäristön kaivamista jatkettiin löytökerroksen pohjaan. Mitään dokumentoitavaa ei sillä kohtaa olleesta maasta enää tullut. Muualla koekuopin tutkitulla koillispuoliskolla ei kaivettu enää tason 2 jälkeen.

Koekuoppien löytömäärät.

KK	Syvyys	Määrä	KK	Syvyys	Määrä
1	0-10 cm	2	6	0-10 cm	5
	10-30 cm	0		10-20 cm	1
2	0-10 cm	9	7	20-30 cm	0
	10-20 cm	1		0-10 cm	3
3	0-10 cm	1	8	10-20 cm	0
	10-20 cm	1		20-25 cm	0
	20-30 cm	0		0-10 cm	2
4	0-10 cm	1	9	10-20 cm	5
	10-20 cm	0		20-35 cm	0
	20-25 cm	0		0-10 cm	6
5	0-10 cm	6		10-20 cm	12
	10-20 cm	0		20-30 cm	4
	20-25 cm	0			

Kuvat 68, 69 ja 70. Punamaat Y2 tasossa 2.

Kuvat 71, 72 ja 73. Tason 2 keskikohta, jolta löydöt vähenivät ja loppuivat kerroksessa 1.
Keskellä ja oikealla heikosti nokiset likamaat Y3, tasossa 2, alueen koillispäässä.

Kuvat 74, 75 ja 76. Vasemmalla Y3 poikkileikkauksessa. Keskellä ja oikealla tyypillistä kampakeramiikkaa Kall:2 (KM43186: 2829), kerroksessa 2
(Tason 2 alla) latan vieressä, sen kaakkoispuolella. Astianpalasten kohdalta otettu maanäyte 4735 lähetetään makrofossiilianalyysiin.

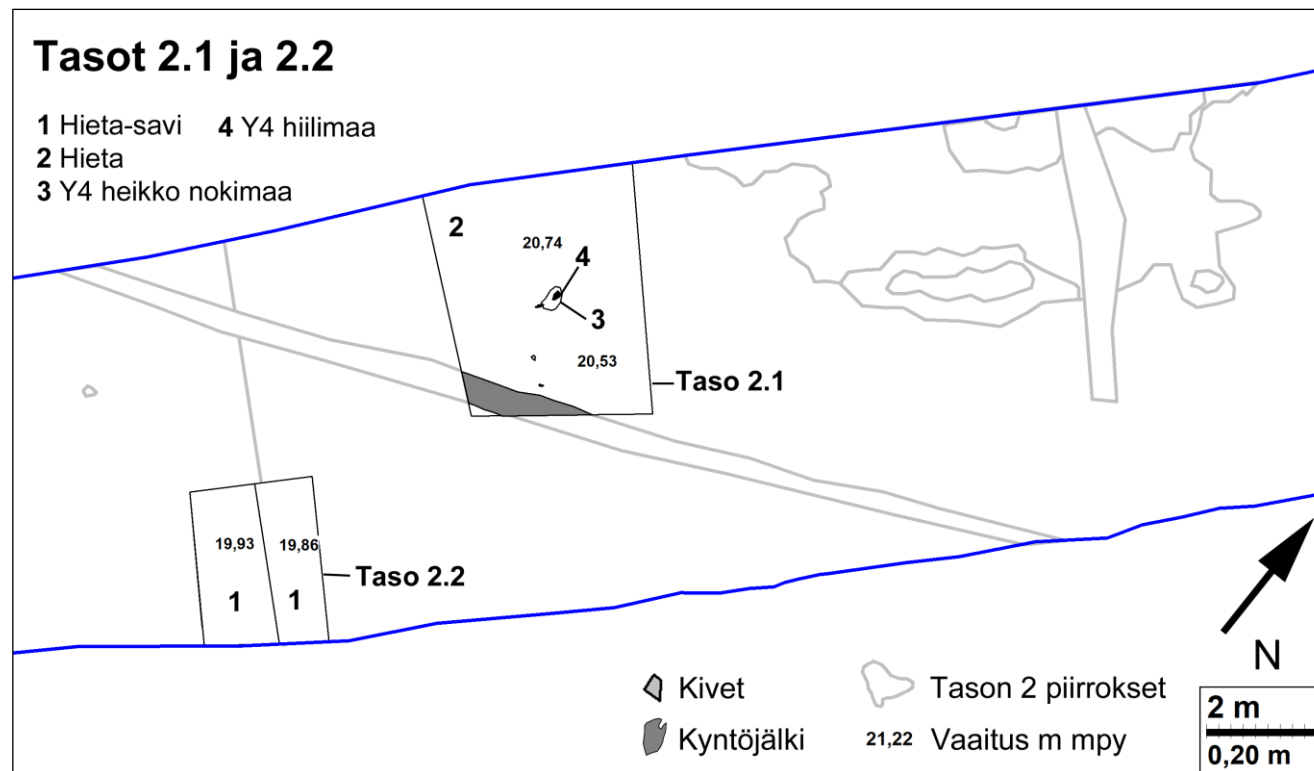

Kuvat 77 ja 78. Tyypillistä kampakeramiikkaa Kall:2 (KM43186: 2829) löytösjöillaan.

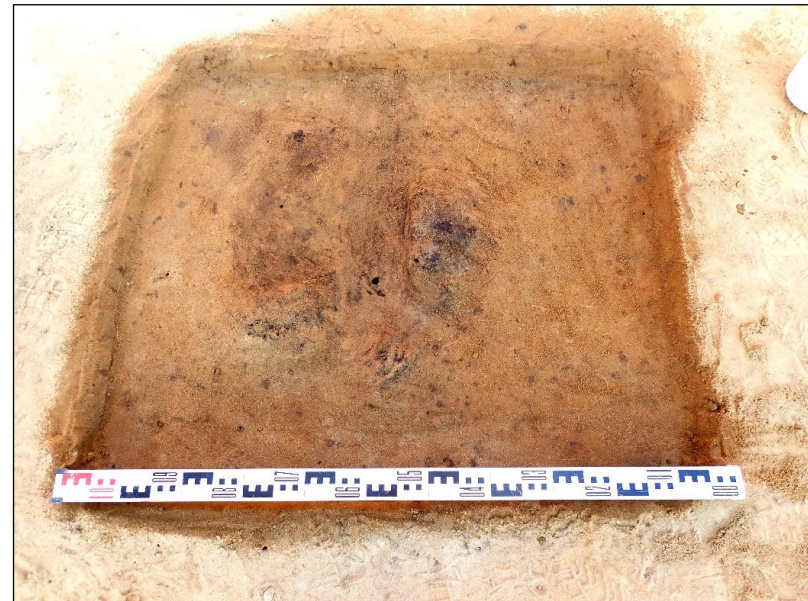
Taso 2.1. Välitaso noin 5 cm tasoa 2 syvemmällä. Tulenpidon jälki Y4, Y2:n ruostemaan eteläpuolella. Yksikkö vaikuttaa kertaluontoiselta tulenpidolta. Halkaisijaltaan noin 30 cm hiiltymä jatkui samanmuotoisena noin 10 cm tasoa 2.1. syvemmälle. Sen pohjalla oli hiilien yhteydessä myös punaiseksi palanutta maata.

Taso 2.2. Välitaso tason 2 alla. Dokumentointitaso oli kahdella eri syvyydellä, ylempi osa noin 5 cm tasoa 2 syvempänä ja alempi tasolla 4, eli kaivauksen pohjassa. Maa, josta tuli palamattomia luita (KM43186: 3399, 3575, 3583, 3604 ja 3620). Luut olivat kokonsa puolesta todennäköisesti nisäkkään luita. Laji selvinnee osteologisessa analyysissä. Kun dokumentointitasossa korkeammalla olevaa maata kaivettiin alemmas, kohdasta tuli esille myöhäiskampakeramiikalta vaikuttanut saviastian pala (KM43186: 3580). Maa oli täysin tasalaatuista hietasavea, eikä siinä näkynyt mitään ihmistoimintaan viittaavia jälkiä tai kerrostumia. Kohdan korkeuden perusteella siinä on ollut ranta noin 3300 eKr. tienoilla, eli jotakuinkin juuri myöhäiskampakeramiikan aikoina.

Kuvat 79, 80 ja 81. Tulenpidon jälki Y4 tasossa 2.1

Kuvat 82 ja 83. Vasemmalla Y4 noin 5 cm tasoa 2.1 syvemmäksi kaivettuna, oikealla 10 cm.

Kuvat 84, 85 ja 86. Vasemmalla ja keskellä dokumentointitaso 2.2. Oikealla lastan osoittamana palamattoman luun (KM43186:3384) kohta, ennen dokumentointitasoa.

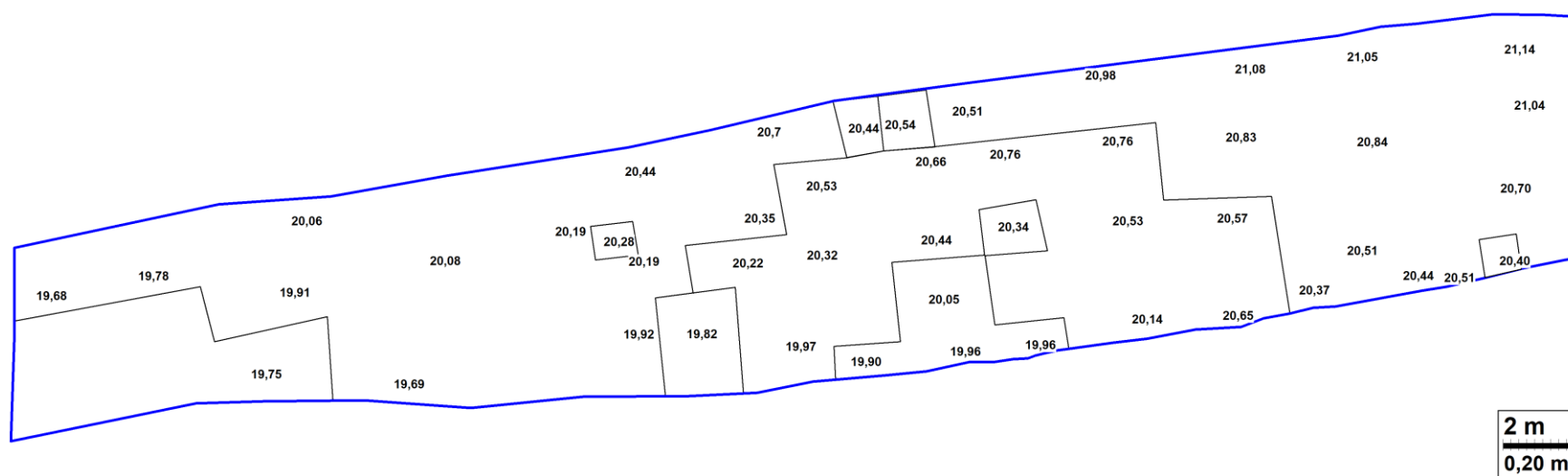
Kuvat 87, 88 ja 89. Lastan kärjen kohdalla palamattoman luun (KM43186:3384) kohta, keskellä ja oikealla (KM43186:3399), ennen dokumentointitasoa 2.2.

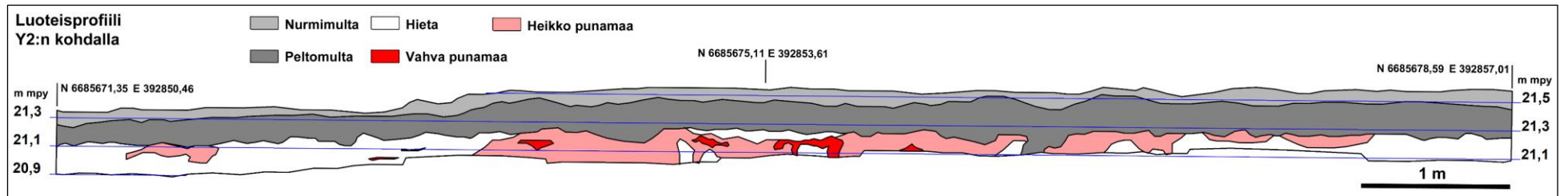
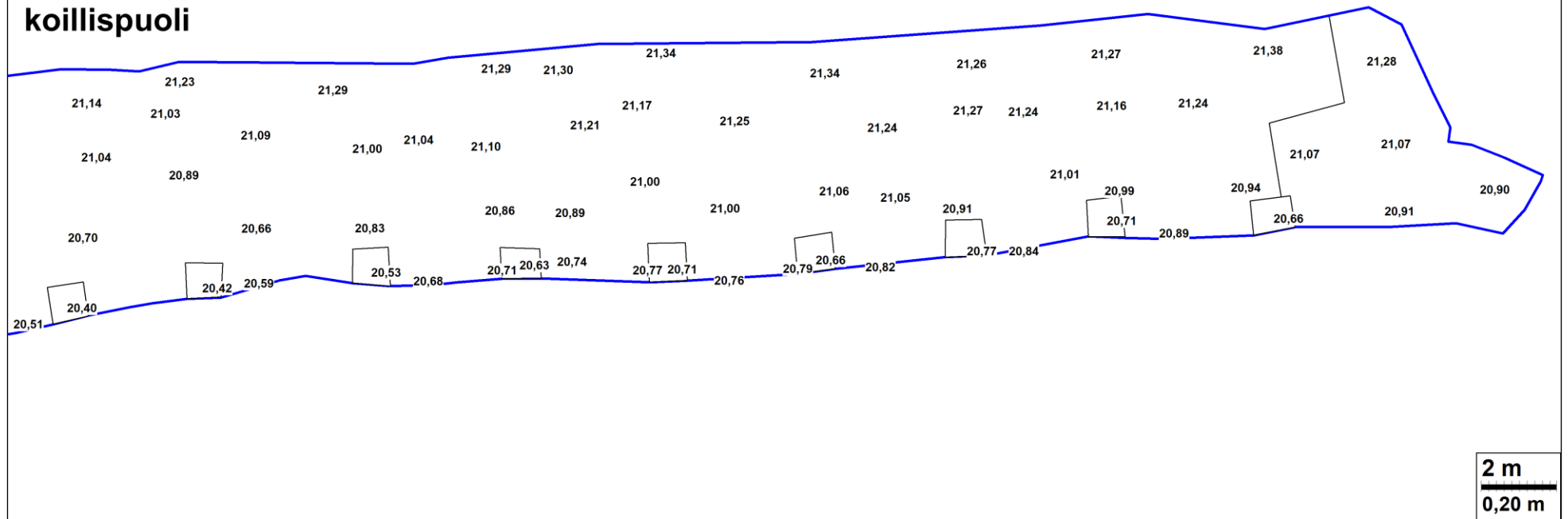
Kuvat 90, 91 ja 92. Lastan kärjen kohdalla palamaton luu (KM43186:3575) löytökohtallaan, dokumentointitason 2.2 jälkeen.

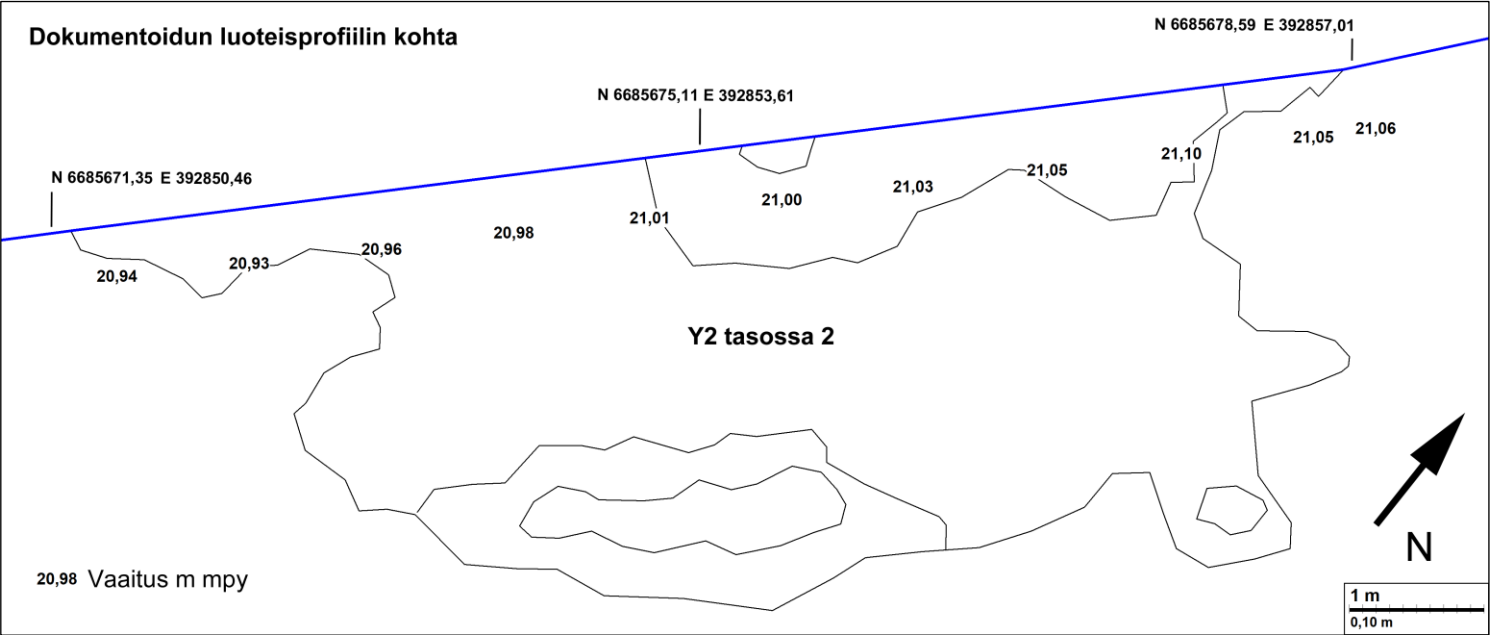
Pohjavaaitukset m mpy lounaispuoli

Pohjavaaitukset m mpy koillispuoli

Löytökartat

